

ΕΛΛΗΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΜ

1874.

ΕΤΟΣ Ε΄.

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΝΘ΄. ΑΘΗΝΗΣΙ. 30. ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.

Η ΕΝ ΠΡΩΣΣΙΑΙ ΝΕΟΣΥΛΛΕΞΙΑ ΤΩΝ ΑΝΔΡΩΝ. *)

§ 26.

Ἐξω τῶν περιπτώσεων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν 25. § ἡ ἀναβολὴ ἐπὶ ἓν ἢ δύο ἔτη δύναται νὰ παραχωρηθῆ διὰ λόγον ἐκπαιδεύσεως ἢ σταδίου

α) Εἰς τοὺς ὑπὸ τὰ ὄπλα καλουμένους, οὓς ἡ ἐπίσημα πισοποιητικὰ ἢ συμβόλαια ἐκπαιδεύσεως τακτικῶς ἐγκατεστημένα κτλ. χαρακτηρίζουσιν ὡς προωρισμένους εἰς στάδιόν τι ἢ ὡς ἀκολουθοῦντας τὰς σπουδὰς διὰ τέχνην ἢ ἐπάγγελμα, καὶ ὧν αἱ ἐργασίαι δὲν δύνανται νὰ διακοπῶσι, χωρὶς νὰ ἐπέλθῃ μεγίστη βλάβη εἰς τοὺς νέους τούτους.

β) Εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας τῆς Βιομηχανίας.

γ) Εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς ἰατρικῆς χειρουργίας.

δ) Εἰς τοὺς φοιτητὰς τῶν πανεπιστημίων.

Ἡ παραχώρησις μικροτέρας ἀναβολῆς δὲν δύναται νὰ δοθῇ

(*) Συνέχεια· ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

εἰμὴ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς νεοσυλλεξίας τῆς 3ης προσφυγῆς εἰς περιστάσεις σπανίας καὶ εἰδικάς, καὶ οὐδέποτε πέραν τοῦ 5ου ἔτους.

Οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι, οἱ ἀναβληθέντες διὰ τῶν προηγουμένων διατάξεων, ἐπανευρίσκονται ὑπόχρεοι πρὸς στρατείαν, ἐν περιπτώσει κινητοποιήσεως ἢ εἰς τὴν λήξιν τῶν ἐτῶν τῆς ἀναβολῆς αὐτῶν. Εἰς τὰς δύο ταύτας περιστάσεις, ἢ ὅτε δὲν ἐπωφελῶνται πλέον ἀπὸ τῆς ἀναβολῆς αὐτῶν, παρυσιάζονται ἐθελουσίως ἐνώπιον ἐκείνης τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας, πρὸς ἣν ὄφειλον νὰ παρουσιασθῶσι (κατὰ τὴν 13. §), ἐὰν δὲν ὑπῆρχε παραχώρησις ἀναβολῆς, καὶ εὐρίσκονται οὕτω πάλιν ὑπὸ τὸν κοινὸν νόμον.

§ 27.

Ἄπαντες οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι, οἱ ἐξαιρούμενοι τῆς στρατείας ἐν ὥρᾳ εἰρήνης, διὰ τῶν διατάξεων τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς προηγουμένους παραγράφους, τίθενται εἰς τὴν 1ην ἢ τὴν 2αν κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς ἐτησίας στρατολογίας.

§ 28.

Ὅριζονται ἐτησίως, διὰ τὴν 1ην κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας εἰς ἐκάστην περιφέρειαν μεγάλου σώματος στρατοῦ, τόσοι ἄνδρες, ὅσοι δύνανται ἐν ὥρᾳ κινητοποιήσεως νὰ ὦσιν ἀναγκαῖοι διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν τῶν στρατευμάτων, συμπεριλαμβανομένου τοῦ τμήματος τῶν ἐργατῶν, τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς, τοῦ πυροβολικοῦ τῆς γραμμῆς, τῶν σκαπανέων τῆς γραμμῆς, καὶ διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν τοῦ τμήματος τῶν ζευγιδῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐργατῶν (ἀρτοποιῶν κλ.).

Ὅριζονται ἐν πρώτοις διὰ τὴν 1ην κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας οἱ ὑπὸ τὰ ὄπλα καλούμενοι, οἱ εὐρεθέντες καλοὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλὰ μὴ κατατεταγμένοι ἕνεκα τοῦ

μεγάλου αὔξαντος ἀριθμοῦ, οὕτινος ἔτυχον κατὰ τὴν κλήρωσιν. Ὅριζονται κατόπιν, ἐὰν ἀνάγκη, ἐκεῖνοι οἵτινες, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ αὐτῶν, ἐξηρέθησαν τῆς στρατείας ἐν ὥρᾳ εἰρήνης καὶ αἷτινες δὲν ἔχουσι τυχὸν λόγους οἰκογενειακοὺς ἀρκοῦντας, ὅπως ἢ ἐξαίρεσις πρὸς στρατείαν ἐξακολουθήσῃ δι' αὐτοὺς ἐν περιπτώσει πολέμου· ὀρίζονται προσέτι οἱ ἐξαιρεθέντες τῆς στρατείας ἐν ὥρᾳ εἰρήνης εἴτε δι' ἀδύνατον κράσιν, εἴτε διὰ πάθησιν, ἀλλὰ δὲν λαμβάνονται ἀπὸ τῆς τελευταίας κατηγορίας ἢ μόνοι οἱ ἤδη ἀναγνωριζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς στρατολογίας ἀρκοῦντως ἰσχυροὶ, ὅπως ὑποστῶσι τοὺς κόπους τοῦ πολέμου.

Οἱ ἄνδρες οἱ τεθειμένοι εἰς τὴν 1ην κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας, λαμβάνοντες ἀποδεικτικὸν ἐφεδρείας στρατολογίας, ἀποτελοῦσι μέρος τῆς κατηγορίας τῶν ἐπ' ἀδείᾳ στρατιωτῶν, καὶ δύνανται, ἐν ὥρᾳ ἀνάγκης ἢ κινητοποιήσεως, νὰ προσκληθῶσιν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν.

Ἡ ὑποχρέωσις πρὸς στρατείαν ἐν τῇ 1ῃ κλάσει τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας διαρκεῖ 3 ἔτη, ἀπὸ τῆς 1ης ὁκτωβρίου τοῦ ἔτους καθ' ὃ ὠρίσθη τις διὰ τὴν ἐφεδρείαν ταύτην. Κατόπιν οἱ ἄνδρες τίθενται εἰς τὴν 2αν κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας, ἧς παύονται ἀποτελοῦντες μέρος κατὰ τὸ 31ον τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἔτος συμπληρωμένον, χωρὶς νὰ τοὺς δοθῇ οὐδεμίᾳ εἰδοποίησις.

§ 29.

Ἐκ τῶν ὑπὸ τὰ ὄπλα καλουμένων, οἵτινες ὀφείλουσι, κατὰ τὰς ὁδηγίας ταύτας, ν' ἀποτελῶσι μέρος τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας, μεταβιβάζονται εἰς τὴν 2αν κλάσιν τῆς ἐφεδρείας ταύτης ἅπαντες οἱ μὴ ὀρισθέντες διὰ τὴν 1ην κλάσιν ὡς καὶ οἱ μὴ κριθέντες κατάλληλοι.

Οἱ ἄνδρες οἱ ταχθέντες εἰς τὴν 2αν κλάσιν τῆς ἐφεδρείας

τῆς στρατολογίας λαμβάνουσιν ἀποδεικτικὸν ἐφεδρείας τῆς κλάσεως ταύτης. Τὸ πιστοποιητικὸν τοῦτο ἀπαλλάσσει αὐτοὺς ἐν ὥρᾳ εἰρήνης ἀπὸ πάσης στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. Οὐχ ἤττον ὅμως ἐν περιπτώσει πολέμου ἢ ἐκτάτου νεοσυλλεξίας δλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ στρατοῦ, δφείλουσιν, ἅμα οἱ ἄνδρες τῆς ἐφεδρείας τῆς προσκλημένης (1ης) κλάσεως προσκληθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς στρατολογίας, νὰ ἐγγραφῶσιν ἐκ νέου ἐπὶ τῶν καταλόγων τῆς νεοσυλλεξίας (§ 36.), καὶ ἐπανέρχονται τότε εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὑποχρέων εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη πρὸς στρατείαν παύεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν ἐκπνευσιν τοῦ 31ου τῆς ἡλικίας ἔτους καὶ χωρὶς αἱ ἀρχαὶ τῆς στρατολογίας νὰ δφείλωσι νὰ τὸ γνωστοποιήσωσι.

Διὰ τὰς ἰδιωτικὰς αὐτῶν ἀσχολίας, τὰς γνωστοποιήσεις αὐτῶν, τὰ ταξιδιά των κτλ. οἱ ἄνδρες οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν 2αν κλάσιν τῆς ἐφεδρείας τῆς στρατολογίας εἶναι, ἐν ὥρᾳ εἰρήνης, ἐξωμοιωμένοι πρὸς τοὺς ἐξαιρουμένους τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

§ 30.

Οἱ στρατιῶται, καθιστάμενοι ἀνίκανοι εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὄπλου εἰς δ ἀνήκουσιν ἢ παντὸς ἄλλου ὄπλου, ἀρίεγται κατ' ἀπόφασιν τῶν ἀρχῶν τῆς νεοσυλλεξίας.

Οἱ στρατιῶται, οἵτινες καθίστανται κληρονόμοι, διὰ τοῦ θανάτου πατρὸς ἢ συγγενοῦς, ἀγαθῶν, οἶον γαιῶν, ἐμπορικῶν καταστημάτων, ἢ ἐργοστασίων κατασκευαστικῶν, διδόντων ἐργασίαν εἰς πολλοὺς ἐργάτας, δύνανται, κατ' ἀπόφασιν τῶν ἀρχῶν τῆς νεοσυλλεξίας, νὰ λάβωσιν ἀμέσως τὴν ἀφῆσιν των, χωρὶς νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ μᾶλλον ἢ ἤττον μεγαλύτερος χρόνος, καθ' ὃν διετέλεσαν ὑπὸ τὰς σημαίας, ἐὰν ἡ παρουσία τοῦ κατόχου τούτων ἀναγνωρίζηται ἀναγκαία εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἀγαθῶν του.

Ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὴν 25. § ἡ ἀφῆσις δὲν δύναιται νὰ δοθῇ εἰς στρατιώτην πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας αὐτοῦ, ὅτε ὁ λόγος τῆς ἐξαιρέσεως προκύπτει ἀνευ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἐνισταμένου καὶ τοῦ δι' ὃν γίνεται ἡ ἐνστασις. Ἐν τούτοις εἶναι κανὼν, ὅτι ἡ ἀφῆσις τῷ χορηγεῖται οὐχὶ παραυτίκα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν πλησιεστέραν ἐποχὴν τῆς γενικῆς ἀφέσεως, ὁπότε ἡ στρατιωτικὴ ἐκπαίδεσις ἀπετελέσθη. Ὅτε τὸ ὀλιγοχρόνιον τῆς τετελεσμένης ὑπηρεσίας παράγει τὸ ἐνδόσιμον, ὅτι ἡ ἐκπαίδεσις τοῦ ἐνισταμένου δὲν εἶναι πλήρης, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ καλὴ αὐτοῦ διαγωγή ὑπὸ τὰς σημαίας, ὅπως συντελέσῃ νὰ τῷ χορηγηθῇ ἡ ἀφῆσις του.

Δι' ἀπάσας τὰς ἄνωθι δειχθείσας περιστάσεις εἶναι κανὼν νὰ ἀρνῶνται πᾶσαν αἴτησιν ἀφέσεως εἰς τοὺς στρατιώτας, οἵτινες εἶναι εἰς στρατεύματα κινητοποιηθέντα.

Ἐὰν συμβῇ, ὥστε, ἐναντίον τῶν διατάξεων τῶν διαλαμβανομένων εἰς τοὺς παραγράφους 22, 23, 45, στρατιώτης τις νὰ κατετάχθῃ, διότι τὰ πλημμελήματα ἅτινα διεπράξατο δὲν ἐγνώσθησαν πρὸ τῆς κατατάξεώς του εἰς τὸ σῶμα, δικάζεται οὗτος ὑπὸ στρατοδικείου, ὅταν ἡ ὑποτιθεμένη ποινὴ δὲν δύναιται νὰ ὑπερβῇ ὀκτὼ ἐβδομάδων φυλάκισιν. Ὅτε ὅμως ἡ ποινὴ πρόκειται νὰ ὑπερβῇ τὰς ὀκτὼ ἐβδομάδας φυλακίσεως, ὁ κατηγορούμενος ἀπολύεται καὶ παραδίδεται εἰς τὰ κοινὰ τῶν πολιτῶν δικαστήρια.

Τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχῶν τῆς στρατολογίας οἱ στρατιῶται, οἵτινες πρὸ τῆς κατατάξεως αὐτῶν εἶχον τελέσει κακούργημα ἢ πλημμέλημα, καθιστῶντα αὐτοὺς ἀναξίους, κατὰ τὴν 21. § νὰ ὑπηρετῶσιν ἐν τῷ στρατῷ, ἢ καὶ στεροῦσιν αὐτοὺς ἐπὶ τινὰ χρόνον τῶν πολιτικῶν των δικαιωμάτων ἐπίσης οἱ στρατιῶται, οἵτινες εἶναι εἰσέτι ὑπὸ τὴν στέρησιν ταύ-

την, ἅμα ληφθῆ γνώσις τῆς ἀποφάσεως, τῆς ἐκδοθείσης κατ' αὐτῶν πρὸ τῆς κατατάξεώς των.

Οἱ στρατιωτικοί, οἱ τεθειμένοι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀρχῶν τῆς στρατολογίας, ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐπ' ἀδείᾳ ἀνδρῶν, μέχρις οὗ ληφθῆ μέτρον περὶ τῆς τύχης αὐτῶν.

§ 31.

Ἐποχρέωσις πρὸς στρατείας καὶ μετανάστευσις (1).

Ἡ μετανάστευσις εἰς χώραν, ἥτις δὲν ἀποτελεῖ μέρος τῆς αὐτοκρατορίας, ἐπιτρέπεται μόνον ἐπὶ τῇ ἐκδόσει ἀδείας διαμονῆς ἔξω τῆς ἐπικρατείας. Ἡ ἀδεια αὕτη παραχωρεῖται ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν εἰς τοὺς νέους 17—25 ἐτῶν συμπληρωμένων, ἀφοῦ ὠμολόγησαν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς στρατολογίας τοῦ κύκλου, ὅτι δὲν ζητοῦσι διὰ τοῦ μέσου τούτου ν' ἀποφύγῃ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

Ἐν περιπτώσει πολέμου, ἢ ἐπικειμένου πολέμου, ἐπὶ διαταγῇ τῆς προεδρείας τῆς ὀμοσπονδίας, ἢ πρὸς μετανάστευσιν ἀδεια δύναται ν' ἀρνηθῆ εἰς τὸν ὑπόχρεον πρὸς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἔργασίαι διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν καὶ

κατάλογοι.

§ 32.

Αἱ ἐνιαύσιοι ἐργασίαι διὰ τὴν νεοσυλλεξίαν διαιροῦνται εἰς τρεῖς ὑποδιαίρεσεις.

(1) Αἱ διατάξεις, αἱ περιλαμβανόμεναι ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ, δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς ἀνδρας 17—25 ἐτῶν, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὸν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν στρατόν.

Ἡ πρώτη περιλαμβάνει τὴν ἀναζήτησιν τῶν νέων, οἵτινες ἐν τῷ τρέχοντι ἔτει ἀποκτῶσι τὴν πρὸς ὑπηρεσίαν ἡλικίαν καὶ τὴν καταχώρισιν αὐτῶν κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ἐπὶ τῶν ἐλέγχων.

Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει τὰς ἐργασίας τῆς ἐν τῷ κύκλῳ ἐπιτροπῆς τῆς στρατολογίας, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς προκαταρκτικὰς ἐπιθεωρήσεις, τὴν κατάταξιν τῶν νέων ἐν τῇ ἐτησίᾳ ἀπογραφῇ (ιδεὲ § 39. καὶ κατωτέρω).

Ἡ τρίτη περιλαμβάνει τὰς ἐργασίας τῶν νομοτικῶν ἐπιτροπῶν τῆς στρατολογίας, αἵτινες ἀποφασίζουσι περὶ τῶν προτάσεων τῶν στρατολογικῶν ἐπιτροπῶν τῶν κύκλων καὶ πραγματοποιοῦσι τὴν ἀπογραφὴν τῶν νεοσυλλέκτων, τῶν ἀναγκαιῶν διὰ τὸ τρέχον ἔτος (ιδεὲ § 49. καὶ κατωτέρω).

§ 33.

Οἱ κατάλογοι τῶν γεννήσεων, καὶ τυχεῶς τὰ βιβλία τῶν γεννήσεων, χρησιμεύουσι ὡς βάσις πρὸς κατάστρωσιν πρώτης καταστάσεως. Οἱ ἐλέγχοι γίνονται κατὰ τὴν πρώτην ταύτην κατάστασιν, κατὰ τὰς δηλώσεις τὰς γιγνομένας ὑπὸ τῶν νέων καὶ κατὰ τὰς ἐρεύνας τὰς γιγνομένας πλησίον τῶν τοπικῶν ἀρχῶν ὑπὸ τῆς διοικήσεως.

Οἱ ἐλέγχοι οὗτοι χρησιμεύουσι πρὸς κατάστρωσιν τῶν ἀλφαβητικῶν καταλόγων, οὔτοι δὲ εἰς τὴν τῶν καταλόγων τῆς κληρώσεως καὶ τῆς ἐμφανίσεως, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν τελευταίων αἱ νομοτικαὶ ἐπιτροπαὶ ὀφείλουσι νὰ ἐγγράφωσι τὰς ἀποφάσεις των περὶ τῶν εἰς τὰ ὄπλα καλουμένων.

§ 34.

Τὴν 15. Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους οἱ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ αἱ ἀρχαί, αἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων τῆς γεννήσεως, παρουσιάζουσι εἰς τὰς ἀρχὰς τὰς ἐπιφορτισμένας τὴν τήρησιν τῶν ἐλέγχων τὰς περὶ γεννήσεως πράξεις, τὰς γενομένας κατὰ τὰ ἐπίσημα αὐτῶν βιβλία.

§ 35.

Αἱ ἀρχαὶ αἱ ἐπιφορτισμέναι τὴν τήρησιν τῶν ἐλέγχων ὀφείλουσι νὰ ἐγγράφωσιν ἐν αὐταῖς τοὺς νέους, τοὺς φαινομένους εἰς τὰς πράξεις ἢ βιβλία τῶν γεννήσεων, ἅμα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἔφθασαν τὴν ἡλικίαν, ἥτις ὑποχρεοῖ εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Ἐπὶ πλέον ἐγγράφονται ἐπὶ τῶν ἐλέγχων τούτων ὅλοι οἱ νέοι οἱ φθάσαντες τὴν ἡλικίαν πρὸς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ

α) ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι τὴν νόμιμον διαμονὴν αὐτῶν ἐν τῷ τόπῳ.

β) Ἐκεῖνοι, οἵτινες, καίπερ μὴ γεννηθέντες ἐν τῷ τόπῳ μηδὲ ἔχοντες ἐν αὐτῷ τὴν νόμιμον διαμονὴν τῶν κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ ὡς ὑπηρεταί, ἄνδρες ἀνήκοντες εἰς οἰκίας ἢ ξενοδοχεῖα, ὑπάλληλοι καταστημάτων ἢ μαθηταί, ἐργάται σύντροφοι (ouvriers-compagnons), μαθητεύομενοι ἢ ἐργάται, βιομήχανοι, ἢ καὶ ὡς φοιτηταί, μαθηταί γυμνασίων ἢ ἄλλων εκπαιδευτικῶν καταστημάτων.

§ 36.

Ἄπαντες οἱ ὑποχρεωμένοι εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὀφείλουσιν ἀπὸ 15. Ἰανουαρίου μέχρι 1. Φεβρουαρίου νὰ παρουσιασθῶσι μὲ τὰ τῆς γεννήσεως αὐτῶν πρακτικὰ (1) ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν τῶν ἐπιφορτισμένων τὴν κατάστρωσιν τῶν ἐλέγχων, ἤτοι

α) Ἄπαντες οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τῷ τόπῳ τῆς νομίμου αὐτῶν διαμονῆς, ἢ εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς ἐπιθεωρήσεως (§ 40), ἥστινος αὕτη ἀποτελεῖ μέρος.

β) Οἱ ὑπόχρεοι πρὸς ὑπηρεσίαν φοιτηταί, μαθηταί, ὑπη-

(1) Ταῦτα δίδονται δωρεάν.

ρέται οἰκιῶν ἢ ξενοδοχείων, ὑπάλληλοι καταστημάτων, μαθητεύομενοι ἐργάται, ἐργάται σύντροφοι, ὑπηρεταί, ἐργάται κατασκευαστικῶν καταστημάτων καὶ ἄλλων ὁμοίων θέσεων, ζῶντες ἐν τῷ τόπῳ ἐνθα εὐρίσκονται, ἢ ἐν τῷ εκπαιδευτηρίῳ ἢ τῷ ἐργοστασίῳ, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ὁ τόπος οὗτος δὲν ἐδρίσκειται ἐντὸς τῆς περιφέρειας τῆς ἐπιθεωρήσεως, καὶ τοῦτο, ὡς ἂν ἦτο οὗτος ἡ νόμιμος αὐτῶν διαμονή.

§ 37.

Κατάλογος ἀλφαβητικός.

Ὁ ἀλφαβητικὸς κατάλογος καταστρώνεται κατ' ἔτος δι' ἅπαντας τοὺς εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑποχρέους, τοὺς κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος γεννηθέντας. Ὁ ὀνομαστικὸς κατάλογος δέον νὰ περιλαβάνῃ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ἅπαντα τὰ μέρη, κοινότητος ἢ δημαρχίας τῆς αὐτῆς περιφέρειας στρατολογίας.

Δι' ἕκαστον μέρος ἐγγράφονται ἐπίσης κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ἐπὶ τῶν ἐλέγχων ἅπαντες οἱ νέοι τῆς αὐτῆς κλάσεως.

Ἄπαντα τὰ ἐπὶ τοῦ καταλόγου φερόμενα ὀνόματα εἶναι ἠριθμημένα, καὶ αὐτὰ ἔτι, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ σημειωθῶσιν εἰμὴ συμπληρωτικῶς.

§ 38.

Μετὰ τὰς ἐργασίας τῆς νεοσυλλεξίας οἱ ὑπόχρεοι εἰς στρατείαν ἀπὸ τῶν προγενεστέρων ἐτῶν ἐγγεγραμμένοι ἐπὶ τοῦ ἀλφαβητικοῦ καταλόγου, καὶ οἵτινες ὄφειλον νὰ μεθέξωσι τῆς στρατολογίας, καὶ δι' οὗς οὐδεμία ἀπόφασις ὀριστικῆ ἐλήφθη, ἢ καὶ οἵτινες δὲν ἐξεπλήρωσαν εἰσέτι τὴν πρὸς στρατείαν ὑποχρέωσιν τῶν, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀπαλειφθῶσιν ἀπὸ τοῦ καταλόγου, φέρονται ἅπαντες οὗτοι, τότε, ἐπὶ καταλόγου ἰδιαιτέρου, τοῦ καταλόγου τῶν μετόχων.

Ἡ ἐργασία τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου.

§ 39.

Εἰς πᾶσαν περιφέρειαν στρατολογίας προσκολλῶνται, ὡς μέλη ἔκτακτα, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου

Α'. Στρατιωτικοί. Εἷς ἀξιωματικός τοῦ πεζικοῦ τῆς γραμμῆς ἢ εἷς ἀξιωματικός ἐπ' ἀδεία.

Β'. Πολῖται. Κατὰ γενικὸν κανόνα δύο ἰδιοκτῆται ἀγροτικοὶ καὶ δύο ἰδιοκτῆται κάτοικοι πόλεως, ἢ εἰς τὴν θέσιν τῶν τελευταίων τούτων δύο ὑπάλληλοι.

Εἰς τὰς πόλεις, τὰς ἀποτελούσας στρατολογικὴν περιφέρειαν, ἀντικαθίστανται οἱ δύο πρῶτοι διὰ δύο ἰδιοκτητῶν κατοίκων πόλεως. Εἰς τὰς στρατολογικὰς περιφέρειάς, ἐνθα δὲν εὐρίσκειται οὐδεμία πόλις, ὀρίζονται ὡς μέλη ἔκτακτα τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου τέσσαρες ἰδιοκτῆται ἀγροτικοί, ὧν οἱ δύο γεωργοί.

Τὰ διαρκῆ μέλη, τὰ ὀριζόμενα εἰς τὴν 9ην παράγραφον, ἔχουσι τὴν πρωτοκαθεδρίαν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν ἐπιτροπῶν. Ἄπαντα τὰ μέλη ἔχουσι ψῆφον ἀποφασιστικὴν.

Εἰς ἐκάστην ἐπιτροπὴν νεοσυλλεξίας κύκλου προσκολλᾶται εἷς ἰατρὸς ἀνώτερος τοῦ στρατοῦ, ἐκλεγόμενος ἐξω τῆς περιφέρειας τῆς ταξιαρχίας ὑπὸ τοῦ ἀρχιατροῦ τοῦ στρατιωτικοῦ σώματος, καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, αἵτινες ἔχουσι τὴν ἀνωτάτην διεύθυνσιν τῆς υγιεινῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰ Κράτη τὰ προσφέροντα ἰδίαν στρατολογίαν.

Ὁ ἰατρὸς δὲν ἔχει ψῆφον ἀποφασιστικὴν κατὰ τὰς ὁδηγίας, περὶ στρατιωτικῶν ἰατρῶν, δίδει μόνον τὴν γνώμην αὐτοῦ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἰδιοτήτων τῶν νέων, καὶ αἰτῆσει τῆς ἐπιτροπῆς, κρίνει τὰς περὶ τῆς ἀνικανότητος πρὸς ἐργασίαν ἐνστάσεις τῶν συγγενῶν, οἵτινες ἐνίστανται.

Ὁ διοικητὴς τῆς περιφέρειας τῆς Λάνδβερ καὶ ὁ πολιτικὸς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς περιφέρειας τοῦ κύκλου λαμβάνουσι μεταξὺ τοῦ ὑπ' αὐτοὺς προσωπικοῦ τοὺς ἀναγκαίους ὑπαλλήλους διὰ τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν καὶ διὰ τὴν μέτρησιν τῶν ἀναστημάτων. Τὸ στρατιωτικὸν στοιχεῖον χορηγεῖται

α) ἓνα γραμματέα, ὅστις συνοδεύει ἐν ὅλῃ τῇ περιόδῳ τὸν διοικητὴν τῆς περιφέρειας τῆς Λάνδβερ.

β) Τοὺς ἐπιλοχίας τῆς περιφέρειας τῆς Λάνδβερ, οἵτινες δὲν παρίστανται εἰμὴ εἰς τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν ὑποχρέων εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν τῆς περιφέρειας τῶν λόγων αὐτῶν.

γ) Τρεῖς ὑπαξιωματικούς (λοχίας ἢ δεκανεῖς), λαμβανόμενους ἐν τῇ διοικήσει τῆς περιφέρειας τῆς Λάνδβερ.

Ὁ πολιτικὸς πρόεδρος εἶναι ἐπιφορτισμένος τὴν ἀλληλογραφίαν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου, καὶ συνεννοεῖται ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μετὰ τοῦ στρατιωτικοῦ προέδρου.

§ 40.

Εἰς πᾶσαν περιφέρειαν ἀπογραφῆς εὐρίσκονται εἷς ἢ πλείοτεροι σταθμοὶ διὰ τὰς ἐπιθεωρήσεις τῶν νέων, τὰς γιγνομένας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου.

§ 41.

Πρόσκλησις καὶ παρουσιάσις τῶν ὑποχρέων στρατιωτικῶν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου.

Ὁ πολιτικὸς πρόεδρος ἐπιφορτίζει τὰς ἀρχάς, αἵτινες κρατοῦσι τοὺς ἐλέγχους, νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τοὺς εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑποχρέους τὴν ἡμέραν τῆς συναθροίσεως αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιθεώρησιν, καὶ ἵνα λάβωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, ὅπως παρουσιασθῶσιν εἰς τὴν σειράν τῶν ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου.

§ 42.

Εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν ἕκαστος προσκαλούμενος ὑπόκειται εἰς ἐπίσκεψιν, ἥτις, ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ, δύναται νὰ ἐπεκταθῇ εἰς ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ σώματος, λαμβανομένων τῶν προφυλάξεων, ἅς ἀπαιτεῖ ἡ αἰδώς.

Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἀναστήματος τῶν προσκαλουμένων μετροῦνται οὗτοι γυμνόποδες διὰ τοῦ ἀνασηματομέτρου.

Διὰ τῆς ἐπισκέψεως βεβαιοῦται

α) Ἄν ὁ νέος ἀρμόζει, ὑπ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, εἰς τὸ ὄπλον, δι' ὃ πρέπει νὰ δριστηθῇ (πλήρης ἰκανότης διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν).

β) Ἄν δὲν ἀρμόζει διὰ κἀνὸν ὄπλον, καὶ ἐν τούτοις ἂν δύναται νὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίαν τινα ἐν καιρῷ πολέμου μετὴν ἕκτακτον στρατολογίαν, ἣν ἐπάγεται ὁ πόλεμος (μὴ πλήρης ἰκανότης διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν).

γ) Ἄν δὲν εἶναι μὲν κατάλληλος εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιθεωρήσεως, δύναται ὅμως, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, νὰ καταστῇ καλὸς τοῦ χρόνου προΐοντος (πρόσκαιρος ἀνικανότης διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν).

δ) Ἄν εἶναι διὰ παντὸς ἀκατάλληλος διὰ ὑπηρεσίαν (ἀνικανότης διαρκῆς διὰ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν).

Ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀναφερθῇ εἰς τὴν τοῦ ἱατροῦ ἐκτίμησιν, ἀλλὰ δὲν ἀποφασίζει πρὶν ἢ τὸν ἀκούσῃ. Ὅτε ἡ ἐπιτροπὴ τῆς νεοσυλλεξίας κύκλου ἀποφασίζει ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ ἱατροῦ, ἡ γνώμη του αὕτη ἐγγράφεται ἐντὸς τοῦ ἀλφαβητικοῦ καταλόγου.

Ὁ στρατιωτικὸς πρόεδρος ἀποφασίζει μόνος πότε ὁ νέος εἶναι ἰκανὸς νὰ ὑποστῇ τοὺς κόπους τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.

§ 43.

1ον Ὁ στρατιωτικὸς πρόεδρος ὀρίζει, δι' ἐν τῶν ὄπλων ἄτινα πρόκειται νὰ συμπληρωθῶσιν ἐν τῇ περιφερείᾳ, τὸν νέον, τὸν ἀναγνωρισθέντα κατάλληλον εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ γίνεται τούτου μνεία ἐπὶ τοῦ ἀλφαβητικοῦ καταλόγου.

2ον Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου δύναται ν' ἀποφασίσῃ τὴν πρόσκαιρον ἀπαλλαγὴν τῶν ὑποχρέων εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ἐπὶ 1 καὶ 2 ἔτη, τῶν ἀναγνωριζομένων πρόσκαιρως ἀνικάνων πρὸς ὑπηρεσίαν, κατὰ τὰς διατάξεις τῆς 20. §.

3ον Εἰς τὸ 3ον ἔτος οἱ ἀναβεβλημένοι ὀρίζονται διὰ τὴν ἐφεδρείαν τῆς στρατολογίας ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου, καὶ παρουσιάζονται εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ νομοῦ, ἥτις ἀποφασίζει τελειωτικῶς.

4ον Οἱ ὑπόχρεοι εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, προτεινόμενοι διὰ τὴν ἀπόταξιν, συμφώνως τῇ 19. §, ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου, καθὼ ἀκατάλληλοι εἰς ὑπηρεσίαν, παρουσιάζονται ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ νομοῦ, ἥτις ἀποφαίνεται.

Παρουσιάζονται ἐπίσης οἱ ὑπόχρεοι εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, οἱ προταθέντες διὰ τὴν ἐφεδρείαν τῆς στρατολογίας ὡς ἀτελῶς ἰκανοὶ εἰς ὑπηρεσίαν, συμφώνως τῇ 20. §.

5ον Αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ κύκλου δὲν εἶναι εἰμῆ προτάσεις, αἰτινες ὀφείλουσι νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νεοσυλλεξίας τοῦ νομοῦ. (ἀκολουθεῖ)

ΣΠΟΥΔΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΤΑΚΤΙΚΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ (*)

ὑπὸ Ε. Ροιγὸτ, λοχαγ. ὑπαπιστοῦ τοῦ 418ου συντάγματος

τοῦ πεζικοῦ, μεταφραθεῖσα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

ὑπὸ Ν. ΠΟΥΡΝΑΡΑ,

ἀνθυπολοχαγοῦ τοῦ πυροβολικοῦ.

Σημεῖον τῆς ἐφόδου, πολεμικαὶ κραυγαί, ἐφοδος.

Οἱ Γερμανοί, οἱ Ἀγγλοὶ καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ κρᾶζουσιν οὐδ' ῥά. Παρὰ Γάλλοις, δσαῖς ἡ προσβολὴ θέσεώς τινος ἐγένετο φαλαγγιδὸν ἢ δι' ἀνεπτυγμένον ταγματῶν, τὰ τε τύμπανα καὶ αἱ σάλπιγγες ἐσήμαινον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γενικῆς προσβολῆς. Ἐὰν εἷς τινὰς ἐποχὰς ὁ γαλλικὸς στρατὸς ἐκραύγασεν, αἱ κραυγαὶ τοῦ αὐταὶ ἦσαν διάφοροι, ὅσον καὶ τὸ πολιτεύμα τῆς ἐποχῆς, οὐδέποτε δ' ὠρισμένα. Καλὸν ἔσται ἄν, ὡς περ οἱ Πρωσσοὶ, ἐπιβάλομεν καὶ ἡμεῖς τὴν χρῆσιν πολεμικῶν κραυγῶν, ἀσχέτων πρὸς τὰς μεταβολὰς τοῦ πολιτεύματος.

Ἐν εἰρήνῃ ἡ τοιαύτη τῆς στιγμῆς τῆς προσβολῆς θορυβώδης ἐκδήλωσις εἶναι τι γελοῖον, ἐν πολέμῳ ὅμως εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι οὐ μόνον ἠλεκτρίζει τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ καὶ δεικνύει αὐτοῖς ὅτι ἐφθασεν ἡ στιγμή καθ' ἣν πρέπει νὰ ἐνώσωσιν ἀπάσας αὐτῶν τὰς δυνάμεις, ὅπως κατορθώσωσιν ὅτι ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐνεργείας αὐτῶν ἐπιζητοῦσιν. Ἡδὴν αὐτὸς τις ν' ἀριθμῆσιν πολλὰ παραδείγματα τῆς ἐπηρείας, ἣν τινὰ ἐξασκεῖ ἡ τοιαύτη τῆς προσβολῆς σήμανσις ἐπὶ τε τῶν ἐπιτιθεμένων καὶ ἐπὶ τῶν ἀμυνομένων· θέλω ὅμως περιορισθῆ εἰς δύο, ὧν τινων ὑπῆρξα μάρτυς κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον. Κατὰ τὴν μάχην τῆς Σερβινῆ τὴν 31. Αὐγούστου 1870, πρὸς τὴν

(*) Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

6. ἢ 7. ἐσπερινὴν ὥραν, ὁ στρατάρχης Λε Μπέρ, ἰδὼν ὅτι ἡ θέσις Σερβινῆ, καλῶς ὑπερασπιζομένη ὑπὸ τῶν Πρωσσῶν, ἀλλ' ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἀκροβολιστῶν προσβληθεῖσα, δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθέξῃ εἰς γενικὴν τινὰ ἐφοδὸν, ἐτέθη ὀπισθεν ἀνεπτυγμένου τινὸς τάγματος ἐκ τῶν ἐν δευτέρᾳ γραμμῇ ἀκολουθούντων τοὺς ἀκροβολιστὰς, καὶ διέταξε τὴν σήμανσιν τῆς προσβολῆς. Αὕτη ἐπανελήφθη καθ' ἅπασαν τὴν γραμμὴν, ἢ δ' ἐφοδος ἐγένετο μετὰ τσαυτῆς δυνάμεως, ὥστε ἐν τῷ ἅμα οὐ μόνον τὰ ὑψώματα, ἀλλὰ καὶ τὸ Σερβινῆ ἠλώθησαν. Ἡ ἐφοδος μετέβαλε καθ' ὅλοκληρίαν τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐνῶ οὗτοι πρὸ μιᾶς ἐτι στιγμῆς ἐσχίζον διὰ τῶν ἐνύχων αὐτῶν τὸ ἔδαφος, ὅπως καλυφθῶσι κάλλιον ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς, ἦδη ἐβάδισαν πρὸς τὰ πρόσω ἀτάραχοι καὶ εἰονεὶ περιφρονοῦντες τὰ βλήματα τοῦ ἐχθροῦ. Δύναται τις εἰπεῖν ὅτι τούτους ἐνεθάρρυνεν ἡ πανταχόθεν σημασινομένη προσβολή, καὶ ὅτι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ἠσθάνετο ὅτι ἐκτὸς τούτου οὐδὲν ἄλλο ἀπέμενε αὐτῶ· ἐπειδὴ δὲ ἡ αἴσθησις αὕτη ἦτο γενικὴ, ἡ ἐφοδος ἐπέτυχεν.

Αἱ πολεμικαὶ κραυγαὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐπιτιθεμένων ἀνυψοῖ αὐτοὺς καὶ τοὺς καθιστᾷ θάρραλεωτέρους, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ἀποδεικνύει τοὺς προσβαλλομένους. Καὶ εἰς μὲν τοὺς πρώτους αἱ φωναὶ αὐταὶ σημαίνουσι· «εἵμεθα πολλοὶ καὶ καλῶς συνηνωμένοι ἅς προσβάλωμεν», οἱ δὲ δεύτεροι εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτῶν λέγουσι καθ' ἑαυτοὺς· «θὰ ὑποστῶμεν ἰσχυρὰν ἐφοδὸν τοῦ συνόλου, καὶ ἴσως δὲν θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἀντιστῶμεν». Ἄν ὁ ἀμυνομένος στρατὸς δὲν διατελῇ ὑπὸ ἰσχυρὰν διοίκησιν καὶ δὲν ὑπέκῃ τελείως εἰς τοὺς ἀρχηγούς αὐτοῦ, φεύγει μὴ ἀναμένων τὴν ἐφοδὸν.

Κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μιτς ἡ 1η ὑπομεραρχία τῆς 3ης μεραρχίας τοῦ 3ου σώματος ἐτήρει ἐν τάγμα εἰς τὴν ἐπαυλιν τοῦ Μπελκροῦ, ὅπου συναγτῶνται αἱ ὁδοὶ τοῦ Σαρλοῦ καὶ

Σαρμπρουή. Τὴν νύκτα τῆς 8. πρὸς τὴν 9. Σεπτεμβρίου περὶ τὴν 3ην ὥραν τῆς πρωίας, εἰς καιρὸν σκοτεινὸν καὶ βροχερὸν, δύο πρωσσοικοὶ λόχοι προσέβαλον τὴν θέσιν ταύτην, ὅπως λάβωσιν αἰχμαλώτους τινὰς καὶ πληροφορίας περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ ἐχθροῦ.

Οἱ λόχοι οὗτοι ἐπροχώρησαν ἔχοντες κενὰ τὰ ὄπλα των· ὑπέστησαν τὸ πῦρ σκοπῶν τινων, οὐδόλως δ' ἀντιπυροβολήσαντες ἐπλησίασαν ἀρκούντως τὴν ἔπαυλιν καὶ ἐβρίθθησαν κατ' αὐτῆς κράζοντες τὸ οὐρρά· τοσαύτην δ' ἐπροξένησαν εἰς τὴν προφυλακὴν ταύτην ἐντύπωσιν, ὥστε ὁλόκληρον τὸ τάγμα διεσκορπίσθη ἄνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως. Οἱ Γερμανοὶ ἐπυρπόλησαν τὴν ἔπαυλιν καὶ ἔλαβόν τινὰς αἰχμαλώτους. Εἰς δὲ μόνον λόχος ἤρκεσε κατόπιν, ὅπως ἀνακτήσῃ τὴν θέσιν ταύτην. Ἐκ τούτου βλέπει τις ὅτι μᾶλλον ἢ ἠθικὴ ἐπιβρόχῃ τῶν κραυγῶν ἢ ἡ δύναμις τῶν δύο πρωσσοικῶν λόχων ἐπέφερε τὸ ἀποτέλεσμα.

Διαδοχικὴ ἐνίσχυσις τῆς γραμμῆς τῶν

ἀκροβολιστῶν ἐν ἐπιθέσει.

Ὡς μέχρι τοῦδε εἶδομεν, οἱ ἀκροβολισταὶ ἐν τῇ ἐπιθέσει εἰσὶν οἱ ἀρχόμενοι τῆς μάχης, οἱ διατηροῦντες αὐτὴν καὶ οἱ ἐκτελοῦντες τὴν ἔφοδον ὅπως δ' ἀνθέξωσιν εἰς τὰς διαδοχικὰς ταύτας προσπαθείας αὐτῶν μέχρι συντελέσεως τῆς ἀποστολῆς των, ἀπαιτεῖται φυσικῶς αὐξουσά τις πάντοτε ἐνίσχυσις τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῶν δυνάμεως. Ἠθέλωμεν σφάλει σπουδαίως ἐὰν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐστέλλομεν πολυαριθμούς ἀκροβολιστάς, τοὺς δποίους δὲν θὰ ἡδυνάμεθα κατόπιν νὰ ἐνισχύωμεν διαρκῶς μέχρι τῆς σιγμῆς τῆς γενικῆς προσβολῆς, καὶ οἷτινες θὰ κατηνάλισκον ἀνωφελῶς καὶ προῶρως μέγαν πολεμεφοδίων ἀριθμὸν. «Εἰς ὅλας τὰς μάχας, λέγει ὁ 1ος Ναπολέων, ἐπέρχεται σιγμὴ, καθ' ἣν καὶ οἱ ἀνδρειότεροι τῶν στρατιωτῶν, ἀφοῦ καταβά-

λωσι τὰς μεγαλειτέρας προσπαθείας, ἐξαντλοῦνται καὶ φαίνονται διατεθειμένοι πρὸς φυγὴν. Ὁ τρόμος οὗτος προέρχεται ἐξ ἐλλείψεως πεποιθήσεως εἰς τὸ θάρρος αὐτῶν· δὲν χρειάζεται παρά περιστάσις τις ἢ πρόφασις, ὅπως τοῖς ἀποδώσῃ τις τὴν τοιαύτην ἐμπιστοσύνην, ἢ δὲ γέννησις τούτων εἶναι τέχνη μεγίστη». Ὅθεν τίποτε ἄλλο δὲν ἀναζωπυροῖ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν στρατιωτῶν πλειότερον ἢ ἡ ἀφιξίς ἐνισχύσεως νέας.

Ἐνόσω εὐρίσκονται πέραν τῶν 1200 μέτρων, δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζηται τις ἢ καλοὺς τινὰς σκοπευτάς, βάλλοντας δι' εἰδικοῦ ὑψομέτρου, ὅπερ ἐπιτρέπει αὐτοῖς νὰ βάλλωσι μέχρι τῶν 2000 μέτρων, τοιαῦτα δὲ ὑψόμετρα εἰσὶ τὰ τοῦ Μύλλερ, ὧντινων ἐγίνετο χρήσις ἐν Μέντς. Ὅταν δὲ οἱ ἀκροβολισταὶ φθάσωσιν εἰς 1200 μέτρα ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ, πρέπει νὰ προσθέσωμεν αὐτοῖς ἀριθμὸν τινὰ ἀνδρῶν, οἷτινες συσσωματούμενοι ὀπισθεν προκαλυμμάτων νὰ πυροβολῶσι συγχρόνως εἰς τὸ πρόσταγμα τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν.

Μέχρι τῶν 400 μέτρων αἱ ἐνισχύσεις αὗται πρέπει νὰ ᾧσιν ἀσθενεῖς μὲν, ἀλλ' ἐπαρκεῖς ὅπως ἐπανορθῶσι τὰς ὑπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρὸς ἐπενεχθείσας βλάβας καὶ αὐξάνωσι κατὰ τι τὴν ἰσχὺν τῶν ἀκροβολιστῶν. Ἀπὸ τῶν 400 μέτρων καὶ πλέον ἕκαστον πρὸς τὰ πρόσω βῆμα ἐπάγεται μεγάλας ἀπωλείας.

Ὁ στρατιώτης εἶναι τότε εὐαίσθητότερος καὶ καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ ἐνισχύηται διαρκῶς· τότε πρέπει τὰ ὑποστηρίγματα νὰ πλησιάζωσι πλειότερον πρὸς τοὺς ἀκροβολιστάς, διαδοχικῶς δὲ καὶ κατὰ μικρὰ τμήματα νὰ προχωρῶσι καὶ ἐνοῦνται μετ' αὐτῶν. Ἀφοῦ τὰ ὑποστηρίγματα συγχωνευθῶσι καθ' ὁλοκληρίαν μετὰ τῶν ἀκροβολιστῶν τῆς πρώτης γραμμῆς, αἱ ἐφεδρεῖαι, αἷτινες ἐβάδιζον πρὶν ὀπισθεν αὐτῶν, πρέπει νὰ πλησιάσωσι τὴν γραμμὴν ταύτην, ὅπως αὐταὶ παράσχωσιν ἡδὴ τὰς διαδοχικὰς ἐνισχύσεις τῆς γραμμῆς τῶν ἀκροβολιστῶν καὶ

ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν ὀλοσχερῶς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γενικῆς ἐφόδου.

Ἀπαιτεῖται μεγάλη σύνεσις καὶ πολλὴ ψυχρότης τῶν ἀξιωματικῶν διοικητῶν τῶν ὑποστηριγμάτων καὶ ἐφεδρειῶν, ὅπως κρίνωσι περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐνισχύσεων καὶ τῆς καταλλήλου στιγμῆς καθ' ἣν αὐταὶ ἀποβαίνουσιν ὠφέλιμοι. Παρέχοντες ταύτας ἐνωρίτερον καὶ πολυαριθμοτέρας, κινδυνεύουσι νὰ μὴ ἔχωσιν ἄνδρα ἐν στιγμῇ ἀνάγκης· ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου, μὴ ὑποστηρίζοντες οὕτως ἐνωρὶς τοὺς ἀκροβολιστὰς, ἀποθαρρύνουσι αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀναγκάζουσιν εἰς τὴν φυγὴν, χωρὶς ποτε νὰ δυνηθῶσι νὰ τοὺς ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν μάχην διὰ τῶν ἀργότερον τοῦ δέοντος ἀποσταλησομένων ἐνισχύσεων.

Τοιαύτη διαδοχικὴ τῆς γραμμῆς τῶν ἀκροβολιστῶν ἐνίσχυσις οὐδαμῶς ἀντίκειται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἡμετέρου κανονισμοῦ. Ἀναγινώσκει δέ τις ἐν αὐτῷ τῷ ὄντι, ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι πρᾶξις ἀναγκαιοτάτη καὶ λίαν συχὴ ἐν πολέμῳ (§ 59. Κεφ. V). Συνήθως πρέπει νὰ ἐνισχύωμεν τοὺς ἀκροβολιστὰς συμφώνως πρὸς τὰς διαγραφόμενας ἀρχὰς ἐν παραγράφῳ 56. τοῦ V κεφαλαίου τοῦ κανονισμοῦ τῆς 16 Μαρτίου 1869, πέμποντες νέους ἀκροβολιστὰς εἴτε εἰς τὰ κενὰ τῆς γραμμῆς, εἴτε ὀπισθεν τῶν ὑπὸ τῶν πρώτων ἀκροβολιστῶν καταλειφθέντων προκαλυμμάτων. Ὁ τελευταῖος οὗτος τρόπος, ὅστις εἶναι ὁ συνειθέστερος, διότι εἶναι σπάνιον νὰ ὑπάρχωσιν ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῶν πρώτων προκαλύμματα ἐλεύθερα, ἐπιφέρει φυσικῶς ἀρκούντως μεγάλην σύγχυσις μεταξὺ τῶν ἀκροβολιστῶν. Ἡ ἐπιρροή τῶν ἀρχηγῶν ἐξασκεῖται τότε ὀλιγώτερον εὐκόλως ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες εὐρίσκονται ὑπὸ τὰς ἀμέσους αὐτῶν διαταγὰς, διότι οὗτοι εἰσι πλέον διεσπαρμένοι καὶ μεμιγμένοι μετ' ἀνδρῶν ξένων λόχων, ταγμάτων καὶ συνταγμάτων ἐνίοτε.

Καλὸν ἔστιν ἐπίσης, φρονῶ, νὰ εἰσαγάγωμεν εἰς τοὺς κανονισμοὺς ἡμῶν τὰς ἐξῆς διατάξεις. Ὅσακις ἀκροβολισταὶ, ἀνήκοντες εἰς διάφορα τμήματα, εὐρεθῶσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνηγμένοι, ὀφείλουσιν ὑποταγῆν εἰς τὸν μεταξὺ αὐτῶν εὐρισκόμενον ἀμέσως ἀνώτερόν των ἀξιωματικὸν ἢ ὑπαξιωματικόν. Τοιοῦτοτρόπως δὲν θ' ἀπαντήσωμεν πλέον στρατιωτὰς ἀποποιουμένους νὰ ἐγκαταλείψωσι προκάλυμμά τι καλόν, ὅπως προχωρήσωσι, προφασίζομένους δὲ ὅτι ἐτάχθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι ἀναμένουσι τὰς διαταγὰς των, καὶ καλύπτοντας οὕτω τὴν δειλίαν αὐτῶν διὰ τοῦ πέπλου ψευδοῦς πειθαρχίας.

Διατάξεις τῶν ὑποστηριγμάτων καὶ τῶν ἐφεδρειῶν κατὰ τὰς προχωρήσεις.

Τὰ ὑποστηρίγματα καὶ αἱ ἐφεδρεῖαι, ὅπως ἀκολουθῶσι τοὺς ἀκροβολιστὰς, τοὺς ἐνισχύουσιν ἀκαταπαύστως καὶ τοὺς προστατεύουσιν ἐν ἀνάγκῃ, πρέπει νὰ διαταχθῶσιν οὕτως, ὥστε νὰ ὑφίστανται τὰς ὀλιγώτερας ἀπωλείας, καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσι τὸ μέγιστον τῶν πυρῶν αὐτῶν.

Ὅθεν πρέπει καθ' ἑκάστην πορείαν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης νὰ σχηματίζονται ἐπὶ τῆς πλευρᾶς, ὅπερ παρουσιάζει τοὺς ὀλιγώτερους κινδύνους παντὸς ἄλλου σχηματισμοῦ, ὁσακις δὲ σταματῶσι, νὰ παρατάσσονται ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς, ὅπως οὕτω λαμβάνωσι θέσιν ἀμυντικὴν, καὶ νὰ κατακλίνονται, ὅπως καλύπτονται ἀπὸ τοῦ ἐχθρικοῦ πυρός. Ὅταν αἱ ἐφεδρεῖαι συνίστανται ἐξ ὀλοκλήρων ταγμάτων, τότε πρέπει νὰ βαδίσωσι διὰ τῶν πλευρῶν τῶν ὑποδιαίρεσεων αὐτῶν, οἱ δ' οὐλαμοὶ πρέπει ν' ἀπέχωσιν ἀλλήλων ἀρκούντως, ὅπως δύνανται νὰ παραταχθῶσιν ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς, ὅταν τὸ τάγμα σταματήσῃ. Ἐν τῇ τοιαύτῃ διατάξει οὐδέποτε πρέπει νὰ μεταχειρίζονται τὴν συνεπιτυγμένην τάξιν, ἐὰν τὸ ἕδαφος δὲν ἐπιτρέπη τὴν χρῆσιν αὐτῆς, καὶ

ἐὰν αἱ ἐφεδρεῖαι ὧσιν ἐκτεθειμέναι εἰς διασταυρούμενα πυρὰ, διότι τότε ὁ κατὰ πλευρὰν σχηματισμὸς παρουσιάζει τὰ αὐτὰ ἐλαττώματα, ἕνεκα τοῦ μετώπου, ὅπερ παρουσιάζει εἰς τὰ πλευροκοπούμενα πυρὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὅποια καὶ ἡ φάλαγξ εἰς τὰ κατὰ μέτωπον πυρὰ αὐτοῦ.

Ἐὰν τέλος ὧσιν ἐκτεθειμένοι εἰς τὰ πυρὰ τοῦ πυροβολικοῦ, τὰ διὰ τῆς πλευρᾶς αὐτῶν βαδίζοντα τμήματα δὲν πρέπει νὰ ὦσι βαθέα, καὶ πρὸς τοῦτο δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν ἐπὶ πλέον, ὅπως βαδίσωσιν εἰς τὰ πρόσω.

Διάταξις τῶν ἀκροβολιστῶν καὶ τῶν ὑποστηριγμάτων ἐν ὑποχώρησι.

Ἡ γενικὴ διάταξις τῶν ἀκροβολιστῶν, ἥτις εἶναι καλὴ ἐν τε τῇ ἐμμόνῳ ἀμύνῃ καὶ ἐν ἐπιθέσει, εἶναι ἐπίσης πλεονεκτικὴ καὶ ἐν ὑποχώρησι. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν, νὰ διατηρῆται ἡ ψαλιδωτὴ τάξις οὐ μόνον ἐν τοῖς λόχοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ συνόλῳ πάντων τῶν εἰς ἀκροβολισμὸν ἀνεπτυγμένων τμημάτων, ἡ δὲ ὑποχώρησις πρέπει νὰ ἐνεργῆται κατὰ κλιμάκια, τῆς τοιαύτης κινήσεως ἀρχομένης ἐκ τοῦ κέντρου τῆς γραμμῆς τῶν ἀκροβολιστῶν.

Ἐὰν ὁ ἐχθρὸς δὲν σπεύδῃ, τὰ ὑποστηρίγματα δεόν νὰ πολεμῶσι κατὰ τὴν ὑποχώρησιν ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἐσχηματισμένων, καὶ νὰ παρατάσσονται ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς, ὅποταν σταματῶσιν· ἐὰν ὅμως ἡ καταδίωξις ἐνεργῆται μετὰ σπουδῆς, τὰ ὑποστηρίγματα καὶ αἱ ἐφεδρεῖαι δεόν νὰ τηρῶσιν, ἐφ' ὅσον δύνανται, πλειότερον κατὰ τε τὰς πορείας αὐτῶν καὶ τὰς στάσεις σχηματισμούς, ἐπιτρέποντας αὐτοῖς ταχυτάτην καὶ δραστηριωτάτην ἀντίστασιν, καὶ τὴν ὁποίαν ἡ ἀνεπτυγμένη μόνον τάξις παρέχει.

Ἀνακεφαλαίωσις.

Ἡ σπουδὴ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου καὶ τὰ διάφορα ἐν πολυγώνῳ πειράματα προήγαγον ἀρχὰς τινὰς τῆς πολεμικῆς τέχνης, αἵτινες ἐγένοντο ἤδη ἀποδεκταὶ καὶ τὰς ὁποίας ἀνακεφαλαίω ἐν ὀλίγοις.

Ἡ Στρατηγικὴ οὐδεμίαν ὑπέστη μεταβολήν.

Ἡ Λογιστικὴ ἀπέβη ἐπιστήμη δυσκολωτέρα καὶ σπουδαιότερα μετὰ τὴν σύστασιν πολυαριθμῶν δῶν συκοινωνίας, ἰδίως δὲ σιδηροδρόμων, καὶ μετὰ τὴν ἀριθμητικὴν αὐξήσιν τῶν στρατῶν. Ἐν τούτοις ἡ τελειοποίησις τῶν πυροβόλων ὀπλων οὐδὲν τῆς ἐπιστήμης ταύτης μετέλλαξεν.

Ἡ Γενικὴ τακτικὴ δὲν ἤλλαξεν ἕνεκα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ταχυβόλων ὀπλων. Αὕτη συνίσταται ἔτι καὶ νῦν, ὅπως καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ 1^{ου} Ναπολέοντος, εἰς τὸ νὰ καταναλίσκῃ τις τὸν ἀντίπαλον αὐτοῦ διὰ συμπλοκῶν ἐφ' ὄλου αὐτοῦ τοῦ μετώπου, καὶ νὰ παρασκευάζῃ ἐπιστόδιόν τι εἰς τι τῆς γραμμῆς αὐτοῦ σημεῖον, ὅπως ἀσφαλίσῃ δι' αὐτοῦ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐπιτυχίαν. Δύναται τις ὁμῶς εἰπεῖν, ὅτι ἡ ταχύτης, ἡ μεγάλη φορὰ καὶ ἡ ἀκρίβεια τοῦ βήματος τῶν ὀπλων αὐξάνουσι τὴν δυσκολίαν τῶν κατὰ μέτωπον ἐπιθέσεων, καὶ ἐπιβάλλουσι τὴν χρῆσιν τῶν κατὰ τῶν κεράτων προσβολῶν διὰ περικυκλωτικῶν κινήσεων, προτιμωτέρων οὐσῶν τῶν κατὰ τοῦ κέντρου προσβολῶν.

Ἡ Στοιχειώδης τακτικὴ, ἥτοι ἡ τέχνη τοῦ ἄγειν τοὺς στρατοὺς εἰς συμπλοκὴν, εἶναι ἡ μερὶς τῆς πολεμικῆς τέχνης, ἡ τροποποιηθεῖσα ἐκ τῆς τελειοποιήσεως τῶν πυροβόλων ὀπλων· οἱ δὲ κανόνες αὐτῆς οἱ νεώτεροι δυνάτων νὰ διατυπωθῶσιν οὕτως.

1ον Ἀπὸ τοῦδε οἱ ἀκροβολισταὶ θὰ ἀρχωνται τῆς πάλης,

θὰ διατηρῶσιν αὐτὴν καὶ θὰ τὴν ἀποπερατῶσιν· ὅθεν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐνισχύωμεν αὐτοὺς διαρκῶς μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς γενικῆς ἐφόδου.

2ον Ὅπως θεραπεύσωμεν τὰ ἐκ τῆς κατατμήσεως προερχόμενα ἄτοπα, δώσωμεν δ' εἰς τοὺς ἀρχηγοὺς ἄμεσον ἐπὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διεύθυνσιν, ἀντὶ νὰ τοὺς σχηματίζωμεν πάντοτε ἐπὶ μιᾶς συνεχοῦς γραμμῆς ἀκροβολιστῶν, θὰ τοὺς συγκεντροῦμεν ὁσάκις ἢ δυνατόν ὀπισθεν προκαλυμμάτων, καὶ μόνον κατὰ τὰς μικρὰς ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ ἀποστάσεις θὰ μεταχειρίζομεθα κατ' ἀνάγκην τὴν ἀραιὰν τάξιν τοῦ μάχεσθαι.

3ον Ἡ ψαλιδωτὴ διάταξις, παρέχουσα διασταυρούμενα πυρὰ, εἶναι ἡ καλλίστη ἐν τε τῇ ἀμύνῃ καὶ τῇ ἐπιθέσει.

4ον Ἐν τε τῇ προχωρήσει καὶ τῇ ὑποχωρήσει τὰ ὑποστηρίγματα καὶ αἱ ἐφεδρεῖαι πρέπει νὰ σχηματίζονται κατὰ τὰς πορείας των ἐπὶ τῶν πλευρῶν αὐτῶν, ὁσάκις δὲ σταματῶσι, πρέπει ν' ἀναπτύσσονται ἐπὶ μιᾶς γραμμῆς.

Ὁ πρῶτος σχηματισμὸς ἀρμόζει κάλλιον κατὰ τὰς ἐπὶ οἰουδήποτε ἐδάφους πορείας καὶ ἐπάγεται τὰς ὀλιγωτέρας φθορὰς· ὁ δὲ δεύτερος ἐπιτρέπει τὴν καλλιτέραν τῶν πυρῶν χρῆσιν καὶ δὲν ἐμποδίζει τοὺς ἀνδρας νὰ λαμβάνωσι τὴν τοῦ κατακεκλιμένου ἀκροβολιστοῦ θέσιν. Ἡ διὰ τῆς πλευρᾶς πορεία τῶν ὑποστηρικμάτων πρέπει νὰ ἐκτελεῖται διαδοχικῶς διὰ τῶν διαφόρων τμημάτων, μάλιστα δ' ἂν ἐνώπιον αὐτῶν ἔχωσι πυροβολικὸν εἰς κατάλληλον ἀπόστασιν, ὁπόταν τὸ πῦρ αὐτοῦ δύναται νὰ βλάβῃ σπουδαίως τὰς μακρὰς τοῦ τοιούτου σχηματισμοῦ γραμμὰς.

5ον Ἐν τε τῇ ἀμύνῃ καὶ τῇ ἐπιθέσει τὰ πυρὰ τοῦ πεζικοῦ πρέπει νὰ ἐνεργῶνται ὡς ἀκολούθως.

Πέραν τῶν 1200 μέτρων καλοὶ τινες σκοπευταὶ ἄρχονται τοῦ πυρὸς σκοπεύοντες δι' εἰδικῶν πρὸς τοῦτο ὑψομέτρων.

Ἀπὸ τῶν 1200 μέχρι τῶν 400 ἢ 500 μέτρων πρέπει νὰ ἐνεργῶμεν ὅσον εἶναι δυνατόν πυρὰ καθ' ὁμάδας, καὶ ὑπὸ τὸ πρόσταγμα τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, ὅπως ἐμποδίσωμεν τὴν σπατάλην τῶν πολεμοφοδίων καὶ προξενήσωμεν εἰς τὸν ἐχθρὸν μείζονα αἴσθησιν.

Εἰς τὰς μικροτέρας τούτων ἀποστάσεις πρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα τὰ κατὰ θέλησιν πυρὰ, πλὴν οὐδέποτε δίδοντες αὐτοῖς πᾶσαν τὴν δυνατὴν ταχύτητα πρὶν ἢ ἔλθῃ ἡ στιγμή, καθ' ἣν οἱ ἀκροβολισταὶ ἐφορμῶσι πλέον κατὰ τῆς θέσεως, ὅπως τὴν κυριεύσωσιν ἐξ ἐφόδου.

Πολλῆς ὠφελείας ἡμῖν πρόξενος θὰ ἦτο ἡ σπουδὴ τοῦ ὀργανισμοῦ, τοῦ μᾶλλον εἰς τὸ πεζικὸν ἡμῶν συμφέροντος, ὅπως ἐφαρμοσθῶσιν οἱ τακτικοὶ κανόνες, οἱ ἤδη ἀνωτέρω ἐκτεθέντες. Χωρὶς νὰ πραγματευθῶ τὸ ζήτημα τοῦτο, ὅπερ θεωρῶ ἀνώτερον τῶν δυνάμεών μου, προβάλλω τὴν ἐξῆς μόνον παρατήρησιν. Ἄλλοτε ὁ καλλίτερος πρὸς ἐπιθεσὶν σχηματισμὸς ἦτο ἡ φάλαγξ τάγματος, ὁ δὲ λόχος δὲν ἦτο ἄλλο ἢ διοικητικὴ οὕτως εἰπεῖν μονὰς, οὐδόλως ἐνδιαφέρουσα τὴν τακτικὴν τότε δὲ τὸ τάγμα συνέκειτο ἐκ τεσσάρων, ἐξ ἧς ὁκτῶ τοιούτων μονάδων, σήμερον ὅμως ἡ μονὰς ἐν πολέμῳ δὲν εἶναι πλέον τὸ τάγμα, ἀλλ' ὁ λόχος, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἀφήσωμεν ἐξ λόχους ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἐνὸς μόνου ἀνδρός, διότι τοιαύτη διοίκησις ἢ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνεργῇ, ἢ, ἂν ἐνεργεία τις ταύτης φαίνεται, εἶναι ἀναμφιβόλως κακὴ. Ὁ Ναπολέον οὐδέποτε ἀφῆκε νὰ διοικῇ εἰς ἀξιωματικὸς πλείονας τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων ὑποδεεστέρων, ἀνεξαρτήτως ἐνεργούντων ἀρχηγῶν. Ἡ στρατιὰ οὐδέποτε πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ πλείονα τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων σωμάτων στρατοῦ, ἕκαστον δὲ σῶμα τρεῖς ἢ τέσσαρας κατὰ μέγιστον ὄρον μεραρχίας. Αἱ μεραρχίαι ἡμῶν συντίθενται ἐκ δύο ἢ τριῶν ὑπομεραρχιῶν, ἐκά-

στη δὲ τούτων περιέχει δύο ἢ τρία συντάγματα ἐκ τριῶν ἢ τεσσάρων ταγμάτων συγκείμενα, μόνον δὲ τάγμα ἀποτελεῖται ἐξ ἑξ λόγων τὸ ἄτοπον τοῦτο τοῦ ἡμετέρου ὀργανισμοῦ ἀποβαίνει σπουδαιότατον ὑπὸ τὴν ἐν χρήσει πλέον τακτικὴν, φαίνεται δ' ἐκ παντὸς ἀναγκαῖον νὰ ἐλαττώσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν λόγων τοῦ τάγματος εἰς τέσσαρας, ἐὰν θέλωμεν ἢ ἐκ τῶν ἄνω ὄθησις, ἣτις πρέπει νὰ μεταδίδηται καὶ μέχρι τῶν μικρότερων ὑποδιαιρέσεων ἀνευ διακοπῆς, ν' ἀφανίζηται, ὁπότεν φθάσῃ εἰς τὴν σπουδαιότεραν τῆς μάχης μονάδα, τὸν λόγον.

Ὅπως δὴποτε καὶ ἂν ὀργανισθῇ τὸ τάγμα τοῦ πεζικοῦ, θὰ δηνηθῶμεν πάντοτε νὰ σχηματίσωμεν αὐτὸ κατὰ τοὺς ἀνωτέρω διαγραφόμενους τακτικούς κανόνας.

Περαίνων τὴν σπουδὴν ταύτην, εὐχομαι ὅπως κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ ἡμετέρου κανονισμοῦ τῶν ἐλιγμῶν καταργήσωσι πάσας τὰς ἐν ἐκστρατεία ἀνωφελεῖς κινήσεις καὶ ἀντικαταστήσωσιν αὐτὰς διὰ τινων καλῶν τακτικῶν διδαγμάτων. Εἶναι ἤδη ἀναμφισβήτητον, ὅτι πρέπει οἱ ὑποδεέστεροι ἀξιωματικοὶ κατὰ τὰς νέας μάχας τῆς ἀραιᾶς τάξεως νὰ κατέχωσι τακτικὰς γνώσεις πλείοτερον ἢ ἄλλοτε ἐκτεταμένας, ἐὰν θέλωσι νὰ διευθύνωσιν ἀρμοδίως τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἄνδρας, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ ἡ γενικὴ παρατήρησις, ἡ περατοῦσα τὸ V κεφάλαιον τοῦ κανονισμοῦ τῆς 16 Μαρτίου 1869, λέγει ὅτι πρέπει νὰ σπουδασθῶσιν ἀλλαγῶν ἀπᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῶν μικρῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἐν αἷς ὁ ἀκροβολιστὴς προώριστα νὰ πρωταγωνιστήσῃ.

Ὅταν ὁ κανονισμὸς ἐπιτάσῃ τοῖς ἀξιωματικοῖς νὰ εὐρωσιν ἀλλαγῶν καὶ ἐκτὸς τοῦ κανονισμοῦ τὰς ἀρχὰς ἐκείνας, ἐφ' ὧν στηριζόμενοι θὰ ρυθμίσωσι τὴν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης διαγωγὴν αὐτῶν, κινδυνεύομεν νὰ ἴδωμεν πλείστους ἀξιωματικούς λησμονοῦντας τὴν τοιαύτην τοῦ κανονισμοῦ ἐντολήν,

καὶ ἄλλους διαστρέφοντας τὸ πνεῦμα αὐτῶν διὰ τῆς ἀναγνώσεως στρατιωτικῶν συγγραμμάτων, καλῶν μὲν, ἀλλ' ἐκδεδομένων πρὸ τῆς παραδοχῆς τῶν νέων ὄπλων καὶ μὴ γεγραμμένων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἐπηνέχθησαν εἰς τὴν μέθοδον τῆς συμπλοκῆς τῶν στρατῶν.

Ἐκ τούτου ἐξάγεται ἡ καταπέιγουσα ἀνάγκη τῆς συμπληρώσεως τοῦ σχολείου ἀκροβολιστῶν διὰ τῆς προσθήκης τακτικῶν τινων κανόνων, προωρισμένων ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς ὀδηγὸς εἰς τοὺς ἀξιωματικούς τοὺς διοικοῦντας τοὺς ἀκροβολιστὰς, τὰ ὑποστηρίγματα καὶ τὰς ἐφεδρείας ἐν τε τῇ ἐπιθέσει καὶ τῇ ἀμύνῃ.

Οὕτω πάντες θέλουσιν ἐξασκηθῆ εἰς τὸ νὰ σχηματίζονται πρεπόντως ὑπὸ τὸ πῦρ τοῦ ἐχθροῦ, καὶ δὲν ἴθ' ἰδῶμεν πλέον τόσον συχνὰ νὰ χάνωσιν ἀνωφελῶς οἱ στρατοὶ πολυαριθμοὺς μαχητὰς, καὶ νὰ ναυαγῶσιν εἰς περιστάσεις, ἐν αἷς καλὴ διεύθυνσις ἠδύνατο ἴσως ν' ἀσφαλίσῃ αὐτοῖς δι' ὀλιγωτέρων θυσιῶν τὴν ἐπιτυχίαν.

E. ΠΟΑΡΩ,

λοχαγὸς ὑπασισταῆς τοῦ

118ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ.

PENIE (RENIER).

Ἐπιστάδιον τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου
τοῦ 1870—71.

Καὶ οἱ λίαν ἐπιπολαίως παρακολουθήσαντες τὰ τοῦ τελευταίου γαλλογερμανικοῦ πολέμου ἐνθυμοῦνται βεβαίως τὴν εἰς τὸ πολιορκούμενον Μὲτς μυστηριώδη εἴσοδον ἀτόμου τινός,

κατορθώσαντος τὴν ἀπὸ τούτου λαθραίαν ἔξοδον τοῦ στρατηγού Βούρβαχη· οἱ δὲ ἐπισταμένως τὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μελετήσαντες δὲν δύνανται ν' ἀρνηθῶσιν, ὅτι ἡ τοῦ μυστηριώδους τούτου ἀτόμου συνέντευξις μετὰ τοῦ στρατάρχου Βαζαῖν ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία τῶν κατόπιν πολιτικοστρατιωτικῶν διαπραγματεύσεων, αἰτινες ἐξηκολούθησαν μέχρι τῆς παραδόσεως τοῦ στρατοῦ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Μέτς.

Τὸ μυστηριώδες τοῦτο πρόσωπον, τὸ ἀπροόπτως καὶ αὐτοβούλως εἰσπηδήσαν ἐν τῇ τότε πολιτικοστρατιωτικῇ σκηνῇ τῆς Γαλλίας, ὅπερ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν παλινόρθωσιν τῆς ναπολεοντείου αὐτοκρατορίας, διεγείρει ἔτι μᾶλλον τὴν περὶ αὐτοῦ περιέργειαν, καθότι τρία μετὰ ταῦτα ἔτη, ἤτοι περὶ τὰ τέλη τοῦ 1873, τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀνέρεχεται ἐκ νέου ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἐν τῇ δίκη τοῦ τέως στρατάρχου τῆς Γαλλίας Βαζαῖν, ἀποτελεῖ δὲ τὴν κυριωδέστεραν σελίδα τῆς κατὰ τούτου κατηγορίας, πιθανώτατα δὲ καὶ τῆς καταδίκης αὐτοῦ τὸ αἷτιον.

Τὸ πρόσωπον τοῦτο εἶναι ὁ καλούμενος *Renier* (Renier).

Τὴν 4ην Σεπτεμβρίου 1870 καταργεῖται ἡ Ναπολεόντειος αὐτοκρατορία, ἐγκαθίσταται δὲ ἡ ἐπαναστατικὴ κυβέρνησις τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀναχωρεῖ ἀπὸ Παρισίων ἡ αὐτοκράτειρα, τὰ δὲ γερμανικὰ στρατεύματα, καταστρέψαντα τὴν 1ην Σεπτεμβρίου τὸν ὑπὸ τὸν στρατάρχην ΜακΜαὼν γαλλικὸν στρατὸν, αἰχμαλωτίσαντα δὲ τὸν αὐτοκράτορα, καὶ παρεμποδίσαντα ἀφ' ἐτέρου, διὰ τῆς στρατιᾶς τοῦ πρίγκηπος Φρεδερίκου Καρόλου, ὑπὸ τὸ Μέτς, τὸν ὑπὸ τὸν στρατάρχην Βαζαῖν στρατὸν τοῦ Ῥήνου, εἶναι ἐφεξῆς ἐλεύθερα ἐν τῇ πρὸς τοὺς Παρισίους πορεία αὐτῶν.

Ἐν τῷ ἅμα ἀναπτύσσεται εἰς τὸν νοῦν τοῦ Ῥενιέ τὸ αἶσθημα ἐκεῖνο, ὅπερ πολλακίς βλέπει τις ἀναπτυσσόμενον εἰς

τὰς ἐπαναστατικὰς ἐποχὰς, καὶ ὅπερ ἐπιτυχάνον θαυμάζεται παρὰ πάντων, ἀποτυχάνον δὲ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτοῦ, μукτηρίζεται, ἐὰν μὴ αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ ἀποδοθῶσιν εἰς σκοποὺς καταχθονίους καὶ ἀξιολέπτους. Ἡ ἱστορία ὄλων τῶν ἐθνῶν παρουσιάζει τοιαῦτα παραδείγματα. Ὁ Ῥενιέ θέλει νὰ καταστῇ πρόσωπον ἱστορικόν!

Ὁ Ῥενιέ εἶναι ἀφανής, ἀλλὰ ζῆ αὐτάρκης ἐκ τῶν προσόδων αὐτοῦ (1). Ὁ Ῥενιέ σκέπεται περὶ τῶν γενομένων, σκέπεται περὶ τῶν ἐπελευστομένων, καὶ μορφώνει τὸ σχέδιον αὐ-

(1) Ἴδου τί λέγει περὶ τοῦ ἀτόμου αὐτοῦ ἐν τῇ πραγματείᾳ, ἐξ ἧς ἀρῶμεθα τὰς πληροφορίας ταύτας, αὐτὸς οὗτος ὁ Ῥενιέ.

«Τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἶναι Ῥενιέ· εἶναι ἄτομον, μὴ δὲν, μετὰ τοῦ πλήθους ἐκεῖνου, ὅπερ πληρῶνει τοὺς φόρους, δι' ὧν μισθοδοτοῦνται οἱ φέροντες τὸν οἶνον· τίτλον ὅτι καὶ τι εἶναι. Ἐγενήθη ἐν Παρισίοις τῷ 1822 καὶ ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὸ δίκαιον, μὴ σκοπεύων νὰ τὰ ἐπαγγελθῇ. Ἐν Γαλλίᾳ εἶχε πάντοτε περιουσίαν καταστήσασαν αὐτὸν ἀνεξάρτητον, κατέχει δὲ θελκτικὴν ἰδιοκτησίαν, ἐν ἧι διέμενον ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν μόνος μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ ἦτο εὐτυχής. Εὔρισκε παρ' αὐτῇ κυνήγιον, ἀλιεῖαν, φίλτρον, καὶ δὲν ἐπεθύμει (ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸν μᾶλλον φιλόσοφον νὰ μὴ ἐπιθυμῇ τι), εἰμὴ τὴν πάντων τούτων διάρκειαν.

»Εἰς τὸν πρῶτον τοῦ πολέμου θόρυβον, ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι, ὡς ἡ νίκη, ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ ἤττα, μετὰ ταύτην δὲ ὄλαι αἱ συνέπειαι αὐτῆς, ἐξώδευσεν ἀρκετὰ, ὅπως ἀγοράσῃ ἐμποροδύπλωμα ἀγγλικὸν καὶ ἀμερικανικόν, ὅπερ καὶ τῷ παράγει εἰσόδημά τι.

»Ἦδη δὲ ἀπὸ τινων ἐτῶν εἶχεν ἀγοράσει, ἐν Ἀγγλίᾳ, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἐμπορικὸν τινα οἶκον, ὅστις, διευθυνόμενος ἀπὸ ἐξαστίας ὑπὸ συνεταίρου τινός, τῷ παράγει ἐπίσης πρόσροδόν τινα.

»Ἀσφαλίσας οὕτω, ἐν Ἀγγλίᾳ, εἰσόδημα ἐτήσιον 20,000 φράγκων, δύναται νὰ εὐημερῇ, ὅλως ἀνεξαρτητῶς τῶν ἐν Παρισίοις κτήσεων αὐτοῦ, πᾶν δὲ τὸ δυνάμενον νὰ συμβῇ ἐν Γαλλίᾳ, ὅσον καὶ ἂν ᾖ καταστροφικόν, δὲν τὸν ἐγγίξει προσωπικῶς, εἰμὴ λίαν ἐλαφρῶς, καθόσον ἀφορᾷ τὰ ὄλικα αὐτοῦ συμφέροντα.»

τοῦ. Μὴ ἦναι ἐμποδιζόμενον τὸ ἀπέπτεσθαι καὶ τιμάριον μόνοις τοῖς οὐκεπτικοῖς!

Ὁ Ῥενιέ συλλαμβάνει τὴν ἰδέαν τῆς παλινρθώσεως τῆς Ναπολεοντείου αὐτοκρατορίας, θεωρεῖ δὲ τοῦτο μέσον κατάλληλον τῆς τοῦ πολέμου παύσεως καὶ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς εἰρήνης.

Πρὸς τοῦτο τὸ Βοναπαρτικὸν κόμμα, ὅπερ θεωρεῖ ἰσχυρότατον ἐν Γαλλίᾳ (τὰ δὲ πράγματα δὲν διαψεύδουσι τὴν ἰδέαν του ταύτην), ἀνάγκη νὰ δείξῃ ζωὴν. Τὸ θάρρος ὅμως τοῦτο δέον νὰ τὸ ἀντλήσῃ ἐν τῇ πρωτοβούλῳ ἐνεργείᾳ τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ διαμενουσῆς αὐτοκρατείας. Δέον ἐπομένως ἢ αὐτοκράτειρα νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἐγκατέλιπε τὴν Γαλλίαν, εἰμὴ πρὸς στιγμὴν, νὰ ἐπανέλθῃ δὲ εἴτε ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους εἴτε ἐπὶ μέρους τοῦ στόλου.

Ἐὰν ἡ αὐτοκράτειρα πεισθῇ εἰς τοῦτο, ὁ Ῥενιέ φρονεῖ ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀμέσως ἤθελον δεχθῆ τὴν εἰρήνην, προσφερομένην αὐτοῖς παρ' ἐξουσίας νομίμως καθεστηκυίας, οἷα ἡ αὐτοκρατορικὴ, ἐνθυμεῖται δὲ ὅτι πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, ἅμα τῇ καταστροφῇ τοῦ Σεδάν, αὐτὸς ὁ Βισμάρκ. ἐδείχθη πρόθυμος νὰ συνολογήσῃ τὴν εἰρήνην μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἀπεποιήθη νὰ εἰσέλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις, προφασισθεὶς ὅτι τοῦτο ἀνῆκε τῇ ἀντιβασιλευδύσῃ αὐτοκρατείᾳ, διευθυνούσῃ ἤδη τὴν πολιτικὴν τῆς Γαλλίας τύχην.

Τοιαύτη ἡ ἀφετηρία τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ῥενιέ. Αὐτὸς δ' οὗτος κατέσφρασεν αὐτὰς ἐν εἰδῇ ἡμερολογίου, ἐν τινι πραγματεία, ἐπιγραφομένη «*Poison to d'ometeron dogma*; M; ἢ N;», ἐκδοθείσα παρ' αὐτοῦ μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Μέντε, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1870, ἤτοι ἀκριβῶς τρία ἔτη πρὸ τῆς δίκης καὶ καταδίκης τοῦ στρατάρχου Βαζαίν.

Ὁ κατὰ τὴν ἀνακρίσιν ὡς εἰδικὸς εἰσηγητὴς ἐργασθεὶς

στρατηγὸς Ῥιβιέρ πολλάκις ἐν τῇ πραγματεία ταύτῃ προστρέχει, οὐδ' ἀπαξιοῖ αὐτὴν καὶ αὐτὸς ὁ εἰδικὸς τῆς Κυβερνήσεως ἐπίτροπος στρατηγὸς Πουρσιέ.

Οὕτω τὰ ἐν τῇ πραγματεία ταύτῃ ἐκτιθέμενα περὶ τῶν σχέσεων τοῦ Ῥενιέ πρὸς τὸν στρατάρχην Βαζαίν, μὴ θεωρηθέντα, ἀπ' ἀρχῆς, ἀνάξια προσοχῆς, καταλαμβάνουσιν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐπίσημον χαρακτῆρα, ἀφοῦ, καταθέσας ἤδη ἐν τῇ ἀνακρίσει τῇ κατὰ τοῦ στρατάρχου Βαζαίν, ὁ Ῥενιέ ἀπέδρα ἐκ Γαλλίας, εὐθὺς μετὰ τὴν πρώτην παρουσίαν αὐτοῦ εἰς τὴν πρώτην τῶν μαρτύρων κλήσιν ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου κατὰ τὴν ἐναρξιν τῆς δίκης ταύτης (συνεδρίασις α.). Τίς ὁ λόγος τῆς ἀποδράσεως αὐτοῦ ἄγνωστον τυγχάνει δις ὅμως κατόπιον ἐκφωνηθέντος τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ κυρίου προέδρου τοῦ στρατοδικείου, κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 27ης ὁκτωβρίου καὶ τῆς 19ης νοεμβρίου, ὅπως καταθέσῃ ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου, καὶ μὴ παρουσιασθέντος αὐτοῦ αὐτοπροσώπως, εἴτε οἰκαιοθελῶς εἴτε βιαίως πρὸς τοῦτο, ἀνεγνώσθη κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 19ης νοεμβρίου, ὡς εἰθισται, ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου ἀπλῶς ἢ ἐν τῇ ἀνακρίσει ἐγγραφὸς αὐτοῦ κατάθεσις (1).

Πάντα ταῦτα ἐπεισαν ἡμᾶς, ὅτι ὑπηρετοῦμεν τοὺς μελετηντας τὰ τῆς δίκης τοῦ στρατάρχου Βαζαίν, ἐκτιθέμενοι ὧδε ὅτι ἀξίον προσοχῆς εὐρίσκομεν ἐν τῇ εἰρημένῃ πραγματεία τοῦ Ῥενιέ, ἀφιέμενοι ἐπὶ τὰ πλεῖστα αὐτὸν τοῦτον ἀφηγούμενον.

*Ἐμφάνισις τοῦ Ῥενιέ.— Πρῶται αὐτοῦ ἐνεργεῖαι
παρὰ τῇ αὐτοκρατείᾳ.*

Περὶ τὰ τέλη τοῦ αὐγούστου 1870 ὁ Ῥενιέ, ἐπιθυμῶν ν' ἀ-

(1) Ἡ κατάθεσις αὕτη εὑρηται ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῆς δίκης τοῦ στρατάρχου Βαζαίν.

παλλάξει τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ, συγκειμένην ἐκ τῆς κυρίας 'Ρενιέ καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν θυγατέρων, ἀπὸ τῶν τοῦ πολέμου ἐνοχλήσεων, μεταφέρει αὐτὴν εἰς Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ διαμένων παρακολουθεῖ τὰ συμβάντα. Ἦδη ὁ αὐτοκράτωρ ἐγένετο αἰχμάλωτος, ἤδη ἡ αὐτοκράτειρα καταφεύγει εἰς Ἀγγλίαν ἐκλέγουσα τὴν διαμονὴν αὐτῆς εἰς Ἄστιγξ. Ὁ 'Ρενιέ, φρονεῖ ὅτι δύναται τελεσφόρως νὰ ἐργασθῆ τὸ μὲν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης, τὸ δὲ πρὸς παλινόρθωσιν τῆς αὐτοκρατορίας. Αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ στηρίζονται εἰς τοῦτο. Οἱ Γερμανοὶ βεβαίως θέλουσι δεχθῆ τὴν εἰρήνην προσφερομένην αὐτοῖς ὑπὸ τῆς αὐτοκρατορίας, ἥς τὴν ἐγκατάστασιν δέον νὰ ὑποδοηθῶσιν. Πρὸ τούτου ὁμως ἀνάγκη συγκαταθέσεως τοῦ τε αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκράτειρας. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀνάγκη προσώπου ἀφανοῦς, ἀλλὰ χαρακτηῆρος ἐπιμόνου καὶ καρτεριοῦ· τοιοῦτον δὲ κρίνει ἑαυτὸν, καὶ ἰδοῦ ἀναλαμβάνει τὸ ἔργον.

Ἀποφασίσας νὰ πορευθῆ παρὰ τῆ αὐτοκράτειρα, πέμπει τὴν 12ην Σεπτεμβρίου 1870 ἐπιστόλιον πρὸς τὴν παρὰ τῆ αὐτοκράτειρα διατελοῦσαν κυρίαν Λεβρετών, ἀδελφὴν τοῦ στρατηγοῦ Βούρβαχην, ἐν ᾧ ἐσωκλείων ἐπιστολὴν ἐν εἴδει ὑπομνήματος, παρακαλεῖ τὴν κυρίαν Λεβρετών νὰ ἀναγνώσῃ μέρος τοῦλάχιστον τούτου τῆ αὐτοκράτειρα (1).

(1) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἀναγινώσκωμεν τὰ ἑξῆς·

Ἄ'Ο ἐν Λονδίῳ πρέσβυς τῆς Βορείου γερμανικῆς ὀμοσπονδίας, ὅστις τάχιστα ἔσται ὁ πρέσβυς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς εἰς Τεργέστην (α), δυνατόν νὰ εἴπῃ—Φρονῶ ὅτι ὁ

(α) Ἦ ἐν ἀρχῇ τῶν ἐργασιῶν τοῦ 'Ρενιέ πρόρρησις αὐτῆ ἐπραγματοποιήθη, διαρκούντος τοῦ πολέμου, μείον τῆς κατὰ νότον ἐκτάσεως τῶν ὀρίων τῆς νέας αὐτοκρατορίας. Ἦ πρόρρησις αὐτῆ δὲν δεικνύει τὸν 'Ρενιέ ἄμοιρον πολιτικοῦ σκεπτικοῦ.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ἐκτίθησι τὰς προτάσεις, ἃς ἐννοεῖ νὰ ὑπαβάλῃ τῷ αὐτοκράτορι, συνοψιζομένης ὡς ἔπεται. — Ἦ αὐτοκράτειρα δέον νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἐδάφους, τοιοῦτον δὲ εἶναι καὶ αὐτὸς ὁ γαλλικὸς στόλος· ἀπὸ τοῦ στόλου δὲ ἡ μέρους αὐτοῦ, ἔνθα ἤθελεν αὐτὴ ἐπιβῆ, ὀφείλει νὰ ἐκπέμψῃ προκηρύξεις πρὸς τὰς ξένας δυνάμεις, πρὸς τὸν στόλον, πρὸς τὸν στρατὸν, πρὸς τὸν γαλλικὸν λαόν. — Αἱ προκηρύξεις αὗται, ὧν ὁ 'Ρενιέ ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ ἐκτεταμένως σημειοῖ τὰ κεφάλαια, ἐφ' ὧν δέον νὰ περιστραφῶσιν, ἀνάγκη νὰ καταδεικνύωσιν ὅτι ἡ αὐτοκρατορία ζῆ καὶ ὑφίσταται.

Μὴ προφθάσας νὰ ἐπιθεωρήσῃ αὐθημερὸν τὸ διαβατήριον αὐτοῦ, τηλεγραφεῖ τὴν 13ην 7βρίου τῆ κ. Λεβρετών περὶ τούτου, καὶ ὅτι δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς Ἄστιγξ πρὸ τῆς ἐπαύριον. Πραγματικῶς τὴν 14ην 7βρίου ἀφικνεῖται εἰς Ἄστιγξ καὶ εἰσάγεται παρὰ τῆ κυρία Λεβρετών, ἥτις τῷ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ Α. Μ. ἡ αὐτοκράτειρα ἀνέγνω δις, μετὰ πολλῆς

βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἤθελε προτιμήσει νὰ διαπραγματευθῆ τὴν εἰρήνην μᾶλλον μετὰ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως, παρὰ μετὰ τῆς δημοκρατικῆς. »

Ἄ'Εὰν ναὶ (β), θέλω ἀναχωρήσει αὐριον εἰς Βιλελμς-χόχε (γ), ἀφοῦ ἐπισκεφθῶ τὴν αὐτοκράτειραν καὶ ἐπιθεωρηθῆ τὸ διαβατήριόν μου ὑπὸ τῆς γερμανικῆς πρεσβείας. »

(β) Τοῦτο δηλοῖ προφανῶς, ὅτι ὁ 'Ρενιέ πρὶν ἢ ἀρξῆται τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ, ἐνόει νὰ διερευνηθῆ παρὰ τῷ πρέσβει τῆς Πρωσίας τὸ δυνατόν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐπιθεωρεῖ κατόπιν τὸ διαβατήριον αὐτοῦ παρὰ τῆ Πρωσικῆ πρεσβεία (δι' ὅπερ παραδόξως ἐν τῷ κειμένῳ τῆς δικῆς μέμφονται αὐτὸν, ἐνῶ δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ πορευθῆ εἰς μέρη Γερμανικᾶ), δέον νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ πρέσβυς εἰδοποιεῖ περὶ τούτου τὸν Βισμάρκ, ὅστις, ὡς θέλωμεν ἰδεῖ, καὶ λίαν εὐμένως ἀκροᾶται αὐτὸν καὶ εἰς συνενόησιν μετ' αὐτοῦ ἐρχεται.

(γ) Διαμονὴν τοῦ αἰχμαλώτου Ναπολέοντος τοῦ τρίτου.

τῆς μερίμνης, τὴν μακρὰν αὐτοῦ ἐπιστολὴν, ἀλλ' ὅτι τὸ κυριεῦον αὐτὴν αἴσθημα εἶναι ὅτι τὸ συμφέρον τῆς Γαλλίας δέον νὰ προηγηθῆ τοῦ τῆς δυναστείας· ὅτι δὲν θέλει νὰ πράξῃ οὐδὲν, φόβῳ μὴ τὸ πραττόμενον ἀποδοθῆ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς, ὅπως σώσῃ τὴν δυναστείαν, καὶ τέλος ὅτι φρικιᾶ διὰ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ διεγείρῃ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον.

Μετὰ λίαν ἐκτεταμένην συνομιλίαν ὁ Ῥενιέ, αἰτούμενος φύλλον χάρτου, συνοψίζει τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐν δευτέρᾳ πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἐπιστολῇ, ἣν ἡ κυρία Λεβρετὼν ἀναλαμβάνει νὰ ἐπιδώσῃ τῇ αὐτοκράτειρᾳ, καὶ ἐν ἣ προσπαθεῖ νὰ διαλύσῃ τοὺς δισταγμοὺς ταύτης καὶ τῇ διεγείρῃ τὴν πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν ἐμπιστοσύνην.

Ἐπανελθὼν τὴν ἐπαύριον, εἰσήχθη ὑπὸ τῆς κυρίας Λεβρετὼν εἰς αἴθουσαν, ἐν ἣ εὗρισκοντο τρεῖς ἀξιωματικοὶ (1), ὧν ὁ εἷς λαβὼν τὸν λόγον τῷ εἶπεν, ὅτι ἡ Α. Μ. ἀνέγνω τὰς δύο αὐτοῦ ἐπιστολάς, ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ ὑπολογίσωσι στήριγμα ἐπὶ τοῦ στόλου· ὅτι ἡ Α. Μ. ἐφρικιᾶ διὰ πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ παρομοιάζῃ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον· τέλος, στρέφων πρὸς αὐτὸν ἀπ' εὐθείας τὸν λόγον· «Ἄλλὰ, κύριε, εἶπεν αὐτῷ, τίς εἶσθε ὑμεῖς, ὅστις, μὴ ὢν ἐκ τῶν ἡμετέρων, ὑπόσχεσθε ὅτι θέλετε πράξει κάτι τι ;»

Τὴν 16ην Σεπτεμβρίου ὁ Ῥενιέ ἀπέστειλε πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τοῦτον ἐπιστολὴν, ἐν ἣ ἐσώκλειεν ἐτέραν τῇ κυρίᾳ Λεβρετὼν, ὅπως ἐπιδοθῆ αὕτη τῇ αὐτοκράτειρᾳ (2).

(1) Ὁ Ῥενιέ ἀποκρύπτει ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ τὰ ὀνόματα τῶν ἀξιωματικῶν τούτων, ἀποδίδων αὐτοῖς γράμματα τοῦ ἀλφάβητου.

(2) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, συνοψίζων ὁ Ῥενιέ τὴν ἰδέαν τοῦ ἐπιγόντος, καθόσον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ αὐτὴ ἡ κυβέρνησις τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης ἤρξατο διενεργοῦσα τὴν ἐπιτυχίαν ἀναχωρῆς, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐρωτηθῆ ἡ χώρα περὶ εἰρήνης, σημειοῖ τὰς ἀξίας παρατη-

Τὸ αὐτὸ ἐσπέρας ἐπανῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα τῆς αὐτοκράτειρας, ἐδέχθησαν δ' αὐτὸν δύο τῶν ἀξιωματικῶν, περὶ ὧν εἴρηται, καὶ ὁ κ. Φελλιὼν, ὁ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρίγκηπος παιδαγωγός, ὅστις εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἡ αὐτοκράτειρα οὐδὲν θέλει νὰ πράξῃ. Καὶ οἱ τρεῖς μὲν ὁμοῦ τῷ εἶπον ὅτι αὐτοὶ ἀποδέχονται τὴν ἰδέαν του, ὅτι δέον νὰ διενεργηθῆ τι, δὲν τοῖς ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ συμβουλευώσι.

Ὁ Ῥενιέ, βλέπων τὰς δυσκολίας, ἄς ἀπήντα εἰς τὸ νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τῆς αὐτοκράτειρας, ἣν καὶ δὲν κατορθοῖ νὰ πλησιάσῃ, ἀντιπαρετήρησε τῷ κ. Φελλιὼν τὰ ἐξῆς.— «Ἐπειδὴ ἐνταῦθα δὲν δύναμαι νὰ τύχω στηρίγματος, πιθανὸν νὰ μεταβῶ παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, ἔνθα ἴσως ἐννοηθῶ κάλλιον, καὶ ὅθεν πιθανὸν νὰ δυνηθῶσι νὰ μεταβάλωσι τὰς ἰδέας τῆς ἀντιβασιλίσσης· λυπηρὸν ὅμως ν' ἀπολεσθῆ οὕτω ὀλόκληρος ἑβδομάς.»— Ἐρωτήσαντι δὲ τίς ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς αὐτοκράτειρας, ἐδόθησαν αὐτῷ τὰ ὀνόματα τῶν κκ. Ῥουέ καὶ Δαβίδ. Ἦτο ἤδη ὥρα 9 1/4 μ. μ., καὶ ἐτοιμαζόμενος ν' ἀποχωρήσῃ, ἀπετάθη πρὸς τὸν κ. Φελλιὼν ὡς ἐξῆς·

«Θέλω φέρεῖ ὑμῖν μεγάλην τινὰ φωτογραφίαν τῆς Ἄστιγξ, ἣν ἔχω εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Παρακαλέσατε τὸν αὐτοκρατορικὸν πρίγκηπα νὰ γράψῃ ἐπ' αὐτῆς λέξιν τινὰ διὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ. Τοῦτο ἔσται μοι τὸ φαινόμενον αἴτιον τοῦ ταξειδίου μου, καὶ χρησιμεύσει μοι ὡς παρουσίας. Ὀμιλήσατε τὴν ἐσπέραν ταύτην τῇ Α. Μ. ἂν συγκατανεύει εἰς τοῦτο. Οὕτω

ρήσεως λέξεις ταύτας· «... Ἐγὼ, ἢ ἄλλος τις, ὠφείλομεν ἀπὸ χθὲς νὰ ὦμεν, οὐχὶ ἐπίσημως, ἀλλ' ἐμπιστευτικῶς καὶ μυστικῶς, ἐν προσωπικῇ συνεννοήσει μετὰ τοῦ κ. Βισμάρκ. Δέον οἱ ὄροι τῆς εἰρήνης, οὓς θέλουσι δώσει ἡμῖν, νὰ ᾧσι καλῆτεροι ἐκείνων, οὓς ἤθελε δεχθῆ ἡ αὐτοκαλουμένη δημοκρατικὴ κυβέρνησις. Ἐκάστη πράξις ταύτης δέον νὰ στραφῇ πρὸς ὄφελος ἡμῶν.»

θέλετε μοι τὴν ἀποδώσει αὐριον κατὰ τὴν 7ην ὥραν τῆς πρωίας· ἐὰν ὅμως ἀρνηθῆ, σιχίζετε αὐτήν». Τοῦ κ. Φελλίων μὴ εὐρόντος τοῦτο ἄτοπον, ἐξῆλθεν ὁ Ῥενιέ, καὶ ἐπανελθὼν μετὰ δέκα τῆς ὥρας λεπτά, τῷ παρέδωκε τὴν φωτογραφίαν τῆς Ἀστιγῆ καὶ δύο στερεοσκοπικὰς ἀπόψεις τῆς αὐτῆς θέσεως. Ταυτοχρόνως τῷ παρέδωκε καὶ νέαν πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν ἐπιστολὴν (1).

Τὴν ἐπαύριον, 17ην Σεπτεμβρίου καὶ ὥραν 7ην τῆς πρωίας, ὁ Ῥενιέ ἐπαρουσιάσθη εἰς αὐτὸν τὸν κοιτῶνα τοῦ κ. Φελλίων, ὅστις ἀπὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ τῷ παρέδωκε τὴν φωτογραφίαν, κάτωθι τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο αἱ λέξεις: «*Ακριβέ μοι μπαμπά, σοὶ πέμπω τὰς ἀπόψεις τῆς Ἀστιγῆ· ἐλπίζω ὅτι ἀρέσουσιν ὑμῖν*». Ἐπίσης τῷ παρέδωκε καὶ τὰς δύο στερεοσκοπικὰς, ὅπισθεν τῶν ὁποίων ἦσαν γεγραμμένοι αἱ λέξεις: «*Λουδοβίκος Ναπολέων*».

Ὁ κ. Φελλίων, παραδίδων αὐτὰ, εἶπε τῷ Ῥενιέ, ὅτι ἡ Α. Μ. συγκατετέθη νὰ τῷ παραδοθῶσι ταῦτα, ἀλλ' ὅτι προσέθηκεν: «*Εἶπατε τῷ κ. Ῥενιέ, ὅτι θὰ ὑπάρχη κίνδυνος πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ· διὸ καὶ συμβουλεύω αὐτῷ νὰ μὴ*

(1) Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, ἐμμένων ὁ Ῥενιέ εἰς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, ὅπως ἡ αὐτοκράτειρα ἐπιληφθῆ τοῦ ἔργου τῆς εἰρήνης, ἐπιλέγει: «... οὕτω θέλετε μείνει ἔργῳ κυβέρνησις, ἴσως ἡ μόνη, διότι ἡ ἄλλη, πολιορκουμένη ἐντὸς τῶν Παρισίων, ἔσται ἄνευ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς λοιπῆς Γαλλίας... Δὲν πρέπει νὰ ἐπανεέλθῃτε μετὰ τῶν Πρώσων, δὲν πρέπει νὰ φανῆτε ὅτι ἐπισήμως καταλείπετε τὴν Γαλλίαν, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ στιγμὴν τινα, καθὸ μῆτις, μετέβητε ν' ἀσπασθῆτε τὸν υἱὸν ὑμῶν.»

»... Ναπολέων ὁ Δ'. μετὰ τῆς ὑμετέρας ἀντιβασιλείας μόνον διὰ διαδοχῆς δύναται ν' ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου ἢ καὶ κατόπιν ἐκουσίας Ναπολέοντος τοῦ Γ'. παραιτήσεως· τοῦτο ὅμως ὑστερον ἀπὸ εἰρήνην πέντε ἢ ἕξ ἔτων.»

τὸ θέση εἰς ἐνέργειαν». Πρὸς δὲ, ὅτι, ἀφ' ἐτέρου, ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ, ὅστις ἔλαβε γινῶσιν ὄλων τῶν ἐπιστολῶν του, τοῦλάχιστον ἐν μέρει, εἶπεν ὅτι, εἴτε ἀφήσῃσι τῷ κ. Ῥενιέ τὴν φωτογραφίαν, εἴτε μὴ, ἐκεῖνος τοῦ ἐχάριζε τὰς δύο ὑπογραφὰς του, τὰς ὅπισθεν τῶν δύο στερεοσκοπικῶν ἀπόψεων, ὡς προσωπικὴν ἀνάμνησιν.

Ὁ Ῥενιέ, παραλαβὼν ταῦτα καὶ εὐχαριστήσας, ἠκολούθησε τὸν εἰς Λονδῖνον σιδηρόδρομον τὴν αὐτὴν πρωίαν, ὥραν 7 3/4 (1).

Ὁ Ῥενιέ τροπολογεῖ τὸ δρομολόγιον αὐτοῦ καὶ, ἀντὶ τῆς πορευθῆ παρὰ τῷ αὐτοκράτορι, μεταβαίνει παρὰ τῷ κυρίῳ Βισμάρκ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, 17ην Σεπτεμβρίου, ὁ Ῥενιέ ἐπανερχεται εἰς Λονδῖνον, ἐπισκέπτεται δὲ τὸν κ. Δαβίδ, πρῶτον τῆς αὐτοκρατορίας ὑπουργόν. Ὁ Δαβίδ φαίνεται αὐτῷ ἔχων μεγάλην προσωπικὴν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν ἀφοσίωσιν, ἀλλ' ἔβλεπε τὰ πάντα μὲ βλέμμα φιλοσοφικόν καὶ θεωρητικόν, καθ' ὃ τὰ ἔτη ἦσαν δευτερόλεπτα ἐν τῷ βίῳ τῶν ἐθνῶν. Ὁ Ῥενιέ λέγει, ἐν τῷ ἡμερολογίῳ αὐτοῦ, ὅτι ἔσχε στιγμὰς δειλίας, ὅτι ὅλος οὗτος ὁ ψυχρὸς κόσμος τὸν ἐπάγῃ, καὶ ὅτι τὴν ἐπαύριον, 18ην Σεπτεμβρίου, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἀστιγῆ τὰς ἀπόψεις, ἃς τῷ εἶχον ἐμπιστευθῆ. Ἐνῷ ὅμως τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἀναγινώσκει, κατὰ τὴν 7ην ἑσπερινὴν ὥραν τῆς αὐτῆς 18ης Σεπτεμβρίου, εἰς φύλλον ἐφημερίδος, ὅτι ὁ Ἰούλιος Φάβρος ἐπέτυχε συνέντευ-

(1) Ἐπεμείναμεν εἰς τὴν λεπτομέρειαν περὶ τῶν ἀπόψεων τῆς Ἀστιγῆς, διότι αὗται εἰσάγουσι τὸν Ῥενιέ παρὰ τῷ κ. Βισμάρκ ὡς καὶ παρὰ τῷ στρατάρχῃ Βαζαίῳ· τῷ χρησιμεύουσι δὲ ὡς ἄλλο αὐτοκρατορικὸν ἀναγνωριστήριον.

ξιν διά τὴν 20ῃν Σεπτεμβρίου ἐν Μῶ (Meaux), καθ' ἣν ἐμελλε νὰ διαπραγματευθῇ ἀναγκωχὴν μετὰ τοῦ κυρίου Βισμάρκ.

Ἡ εἰδησις αὕτη μετετόπισε τὰ σχέδια τοῦ Ῥενιέ. Ἐὰν ὁ Φαῦρος τὸν προελάμβανεν, ἐὰν συνωμολογεῖτο ἡ ἀναγκωχὴ, οὐδὲν τῷ ἔμενεν ἐφεξῆς νὰ πράξῃ· διὸ ἀνάγκη νὰ παραιτηθῇ τοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ταξειδίου αὐτοῦ, ἀνάγκη νὰ δράμῃ πρὸς τὸν κ. Βισμάρκ· «Ἡ στιγμῆ, λέγει, μοι ἐφάνη ὑπεράτης ἀξίας, διὸ καὶ ἐπανῆλθον δρομαίως παρ' ἐμοί, ἐνηγκαλίσθην τὴν οἰκογένειάν μου, καὶ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, κατὰ τὴν 9ην ὥραν, ἤμην ἐν τῇ ἀμαξοστοιχίᾳ. . . .»

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον, 19ης Σεπτεμβρίου, ἦτο εἰς Καλαί, ἐκεῖθεν δὲ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Ἀμιένης. Πέραν τῆς πόλεως ταύτης δὲν ὑπηρετοῦσιν οἱ σιδηροδρόμοι· ὅθεν λαβὼν ἄμαξαν ἀφικνεῖται εἰς Ναντεῖλ, ἣν εὐρίσκει κατεχομένην ὑπὸ τῶν Πρώσων· ἐκεῖθεν δὲν εὐρίσκει ἄμαξαν, καὶ ἀρχονται αἱ δυσκολίαι αὐτοῦ. Κατορθώνει νὰ τὸν εὐνοήσωσιν εἰς ἀξιωματικὸς καὶ εἰς ἰππότης τῶν Ἱεροσολύμων (1), πρὸς οὓς ἐξηγεῖ ὅτι ἔρχεται ἐξ Ἀγγλίας, ὅτι τὴν προτεροῦσαν ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ἀστιγξ, καὶ ὅτι δέον νὰ φθάσῃ εἰς τὸ γενικὸν στρατοπεδαρχεῖον τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, ἐπιθυμῶν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὸν κ. Βισμάρκ.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη ἔσχε μαγικὴν ἐνέργειαν. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀνεχώρει ἐρ' ἀμάξης εἰς Μῶ, ὅπου ἀρίχθη κατὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ κατεκλίθη ἐν τῷ πρωσικῷ σταθμῷ ἀναμεινῶν τὴν πρωΐαν.

Τὴν ἐπαύριον, 20ῃν Σεπτεμβρίου, μεταβάς εἰς τὴν πόλιν καὶ

(1) Γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸν τότεν ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἐταιριῶν, σκοποῦσιν τὴν περιθάλψιν τῶν ἐν ταῖς μάχαις τραυματιζομένων, ἀσχέτως πρὸς τὸν ἐθνισμὸν, ἀνευέωθη καὶ ἡ ἀδελφότης τῶν ἰπποτῶν τῆς Ἱερουσαλήμ.

ἰδὼν τὸν δῆμαρχον, εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἤρχετο ἀπὸ Ἀστιγξ, καὶ ἐπεθύμει νὰ ἰδῇ τὸν κ. Βισμάρκ, ὅπως ἐπιτύχῃ παρ' αὐτοῦ τὴν ἀδειαν νὰ μεταβιβάσῃ αὐτοπροσώπως παρὰ τῷ αὐτοκράτορι τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ (τὴν φωτογραφίαν). Ὁ δῆμαρχος τῷ ἐγγωστοποίησεν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, ὡς καὶ ὁ Βισμάρκ, ἀνεχώρησαν εἰς Φερρριέρας ἀπὸ τῆς προτεροῦσας, πρὸς δὲ, ὅτι ὁ τελευταῖος τῷ ἀρῆκεν ἐπιστολὴν διὰ τὸν κ. Φαῦρον, μεθ' οὗ ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ συνέντευξιν· εἰς ἐρώτησιν δὲ, γενομένην αὐτῷ παρὰ τοῦ Ῥενιέ, ἀπεκρίθη ὁ δῆμαρχος, ὅτι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος συνέντευξις δὲν ἔλαβεν εἰσέτι χώραν. Ὁ Ῥενιέ ἀνέπνευσεν. Ἠδύνατο νὰ κολακευθῇ, ὅτι ἤρχετο πρῶτος· μὴ θέλων δὲ ν' ἀπολέσῃ καιρὸν, ἀναχωρεῖ πάραυτα καὶ ἀφικνεῖται αὐθημερὸν, 20ῃν Σεπτεμβρίου καὶ ὥραν 10ην πρὸ μεσημβρίας, εἰς Φερρριέρας.

Πρώτη τοῦ Ῥενιέ ἐπισκεψίς πρὸς τὸν κόμητα Βισμάρκ

—20ῃ Σεπτεμβρίου 1870.

Ἀφήσωμεν ἤδη αὐτὸν τοῦτον τὸν Ῥενιέ ἀφηγοῦμενον τὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, ἐν ἧ' ἐκτυλίσσει τὸ σχέδιον αὐτοῦ καὶ ἐν ἧ' βλέπομεν τὸν κόμητα Βισμάρκ μηδὲλως ἀποκρούοντα τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς εἰρήνης σκέψεις αὐτοῦ, αἵτινες ἄλλως κυροῦνται ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων κατόπιν. Ἰδοὺ πῶς διηγεῖται ὁ Ῥενιέ τὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης·

«Ἡ ἄμαξά μου ἔσθη ὑπὸ τὸ περιστύλιον τοῦ μεγάρου, ὅπερ κατεῖχετο ὑπὸ τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου, τοῦ κ. Βισμάρκ καὶ τοῦ ἐπιτεβλίου. Κατεθέμην τὸν ὀδοπορικὸν μου σάκκον, καὶ ἤτησάμην νὰ ὁμιλήσω πρὸς τινὰ ὑπασπιστὴν τοῦ κ. Βισμάρκ. Μὲ εἰσήγαγον ἐντὸς αἰθούσας τοῦ ἰσογείου, ἐνθα εὐρίσκοντο πολλοί. Ἀπετάθην εὐτυχῶς πρὸς τὸν κόμητα κ. Χασπφελδ. Εἰς τὰς πρώτας λέξεις, ἃς τῷ εἶπον, ὅτι ἤρχόμην εὐθέως ἀπὸ Ἀστιγξ, καὶ ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω τῷ κ. Βισμάρκ, μοι ἀπεκρίθη, ὅτι ὁ κόμης ἦτο παρὰ τῷ βασιλεῖ, ὅτι κατόπιν εἶχεν ὑποσχεθῆ ἀκρόασιν, διὰ τὴν 11ην ὥραν, πρὸς τὸν κ.

» Ἰούλιον Φαῦρον, καὶ ὅτι τῷ ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ μὲ δεχθῆ ἦδη· οὐχ
 » ἦττον ὅμως ἔμελλε νὰ τῷ ἀναγγεῖλη τὴν ἀφίξιν μου. Ἐγραψέ τι·
 » εἰς πέντε κατόπιν λεπτά τῆς ὥρας ὁ κόμης κ. Βισμάρκ κατήχετο
 » ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ κ. Χαστφέλδ, ἔνθα οὗτος μὲ εἶχεν εἰσαγάγει·
 » μετὰ δὲ τινὰς εὐγενεῖς ἐρωτήσεις περὶ τῶν δυσκολιῶν τοῦ ταξιδίου
 » μου, μὲ ὠδήγησεν αὐτὸς οὗτος, ἀποκεκαλυμμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν,
 » εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον.

» Ἠνέφξα τὸ μέγα χαρτοφυλάκιόν μου· ἐξήγαγον τὴν φωτογραφί-
 » κὴν ἀποψίν τῆς Ἀστιγῆς, ἐφ' ἧς ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ εἶχε
 » γράψει· «Ἀκριβὲ μου μπαμπᾶ, σοὶ πέμπω τὰς ἀπόψεις τῆς Ἀστιγῆς·
 » ἐλπίζω ὅτι ἀρέσουσιν ὑμῖν», καὶ τὴν ἔδειξα αὐτῷ. Ἀφοῦ τὴν παρε-
 » τήρησεν ἐπὶ τινὰ χρόνον, εἶδον αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτὶ καὶ τῷ εἶπον·

» — «Ἐρχομαι, κύριε κόμης, ὅπως αἰτήσω παρ' ὑμῶν ἔγγραφον ἐλευθε-
 » ρας διόδου, δι' οὗ νὰ δυνθῶ νὰ μεταβῶ εἰς Βιλχελμσχόχε καὶ παρα-
 » δώσω τὴν φωτογραφίαν ταύτην τῇ Α. Μεγαλειότητι.»

» Ὁ κόμης μ' ἐβρώρησεν ὡσαύτως ἀσκαρδαμυκτὶ, ἐπῆλθε στιγμῆ
 » σιωπῆς, εἶτα δὲ ἔλαβεν οὕτως τὸν λόγον, ὡς εἶχον τὴν βεβαιότητα
 » ὅτι ἔμελλε νὰ πράξῃ.

» — «Κύριε ἡ θεοὶς ἡμῶν εἶναι αὐτή. Τί δύνανται νὰ προσφέρωσιν
 » ἡμῖν (1); Μετὰ τίνος δυνάμεθα νὰ πραγματευθῶμεν; Ἡ ἐπιθυ-
 » μία ἡμῶν νὰ ὠφεληθῶμεν τῆς παρουσίας θέσεως, ὅπως ἀποφύγωμεν
 » ἐν τῷ μέλλοντι, ἐπὶ πολὺν τοῦλάχιστον χρόνον, τὸν μετὰ τῆς
 » Γαλλίας πόλεμον, εἶναι ὀριστικῆ· πρὸς τοῦτο δὲ εἶναι ἀναπόφευκτος
 » τροποποίησις τις τῶν γαλλικῶν μεθοριῶν.

» Ἐδρισκόμεθα, ἀφ' ἑτέρου, ἀπέναντι δύο κυβερνήσεων, τῆς μὲν ἔρ-
 » γῃ, τῆς δὲ δικαίῃ ὀφισταμένης. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀλλάξωμεν τὴν
 » θέσιν αὐτῶν, καὶ εἶναι ἡμῖν δύσκολον, εἰ μὴ ἀδύνατον, νὰ διαπραγ-
 » ματευθῶμεν μετὰ τῆς μὲν ἢ τῆς δέ.

» Αἱ οὐδέτεροι Δυνάμεις ἤθελον εἶσθαι εὐτυχεῖς, ἐὰν ἔβλεπον καθα-
 » ριζομένην τὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Ἡ ἀντιβασιλεύουσα αὐ-
 » τοκράτειρα κατέλιπε τὴν χώραν, οὐδὲν ἔκτοτε δοῦσα δεῖγμα ὑπάρ-
 » ξεως. Μετὰ τὴν κύριευσιν τοῦ Σεδᾶν ὤφειλον νὰ συνθηκολογήσωσι.

(1) Ὁ Ρενιέ. Προφανῶς ὁ κ. Βισμάρκ μὲ ἐξέλαβε πάντοτε ὡς λιαν δια-
 κριτικὸν ἀπεσταλμένον τῆς ἀντιβασίλεισης.

» Δίξεις τινὰς, ἃς ἐπρόφεραν τότε, ἐν τινι συνεντεύξει, ἔνθα παρῆσαν
 » οἱ κκ. Καστελὼ καὶ Πιετρι, ἡδύνατο, ἢ ἦθελον, νὰ δώσωσιν ἀφορ-
 » μὴν εἰς διασκέψεις σοβαρωτέρας· ἐφάνησαν ὅμως ὅτι δὲν ἠθέλησαν
 » νὰ τὰς ἐννοήσωσιν.

» Ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις τῆς ἀμόνης δὲν θέλει, ἢ δὲν δύναται, νὰ
 » δεχθῆ τὸν ὄρον τοῦτον τῆς συμκρύνσεως τῆς χώρας, ἀλλὰ προτείνει
 » ἀνακαυχῆν, ἐπιτρέπουσαν αὐτῇ νὰ συμβουλευθῆ, ἐπὶ τοῦ ζητήματος
 » τούτου, τὸν γαλλικὸν λαόν. Δυνάμεθα νὰ περιμεινώμεν ἐν ἀνέσει·
 » Ἐρχομεν ἐνταῦθα 400 χιλιάδας ἀνδρῶν ζώντων ἀπὸ τοῦ καταχομέ-
 » νου καὶ κυριευμένου ἐδάφους· ὅτε δὲ παραδοθῶσι τὸ Μέτς καὶ αἱ λοι-
 » παὶ πόλεις, θέλομεν ἔχει 600 χιλιάδας, αἷτινες δύνανται νὰ καταυ-
 » λισθῶσι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα.

» Ὅταν εὐρεθῶμεν ἀπέναντι κυβερνήσεως, ἣτις ἔργῃ τε καὶ δικαίῃ
 » δύναται νὰ διαπραγματευθῆ ἐπὶ τῶν παρ' ἡμῶν προτεινομένων βᾶ-
 » σεων, θέλομεν διαπραγματευθῆ. Τό γε νῦν ἔχον, δὲν ἔχομεν νὰ
 » γνωστοποιήσωμεν τὰς ἀπαιτήσεις ἡμῶν, ὅσον ἀφορᾷ παραχώρησιν
 » γῆς, διότι τοῦτο δὲν ἐγένετο ἀπολύτως δεκτόν.»

» Τῷ ἀπεκρίθη ὅτι, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ἡ Α. Μ. ἡ αὐτοκρά-
 » τειρα, μετὰ τοὺς πρώτους ἀσπασμούς τοὺς δοθέντας τῷ υἱῷ αὐτῆς,
 » ὤφειλε, καὶ δύναται ἴσως ἀκόμη, νὰ ἔλθῃ ἐπὶ τοῦ στόλου ἢ τῆς χῶ-
 » ρας, καὶ διὰ προκηρύξεως ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὑπάρχει· ὅτι ὁ φόβος, μὴ
 » ὑποτεθῆ ὅτι παρηνώχλησε τὴν τοπικὴν ἄμυναν πρὸς δυναστικὸν συμ-
 » φέρον, τὴν ἐμπόδισε νὰ τὸ πράξῃ ἄχρως ὥρας.

» Ἡ Α. Ἐξοχότης μ' ἐσταμάτησε, λέγων μοι· — «Τοῦτο εἶναι ἀλη-
 » θές, ἀλλὰ τὸ παρελθὸν εἶναι παρελθόν· ἀσχοληθῶμεν περὶ τοῦ πα-
 » ρόντος.» — Ὡς πρὸς τὸ παρὸν, τῷ ἀπεκρίθη, δὲν δυνάμεθα, εἰμὴ νὰ
 » θεωρήσωμεν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, δεχόμενοι ὄρους ἦττον σκληροῦς ἐκεί-
 » νων, οἵτινες δημοσίᾳ ἡδύνατο νὰ γενῶσι δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ κομιτάτου
 » τῆς τῶν Παρισίων ἀμόνης. Ὁ Βαζαῖν καὶ ὁ Οὐρίχ ἡδύνατο ἴσως,
 » ἐὰν ἐσυνθηκολόγουν, νὰ τὸ πράξωσιν ἐν ὀνόματι τῆς αὐτοκρατορικῆς
 » κυβερνήσεως.»

» Ἡ Α. Ε. μοι εἶπε τότε, ὅτι ὁ Φαῦρος φρονεῖ ὅτι δύναται νὰ ἐλπίζῃ
 » ἐπὶ τῆς φρουρᾶς. Τῷ προτεινῶ ὅπως μεταβῶ πάραυτα εἰς Μέτς.—
 » Ἐὰν ἤρχεσθε, μοι εἶπε, πρὸ ὀκτώ ἡμερῶν, ἢ τοῦλάχιστον πρὸ τεσ-
 » σάρων, ἦτο ἀκόμη καιρὸς· ἦδη φοβοῦμαι μὴ ἦναι ἀργά.»

» Παρατηρεῖ τὸ ὥρολόγιόν του, καὶ βλέπει ὅτι ἡ ὥρα τῆς μετὰ τοῦ
 » 'Ιουλίου Φαύρου συνεντεύξεως ἀπὸ πολλοῦ παρήλθεν· ἐγείρεται καὶ μοι
 » λέγει:— « Βύαρστηθῆτε νὰ προσφέρητε τὰ σεβάσματά μου τῇ Α. Α.
 » Μεγαλειότητι, ὅτε θέλετε εἶσθαι εἰς Βιχελμσχόχσ.»

» Τὸ παρθικὸν βέλος εἶχε βιβθῆ· ἀφίημι ἐπὶ τοῦ γραφείου αὐτοῦ τὰ
 » ἔγγραφέ μου, καὶ χαιρετῶν αὐτὸν, τῷ εἶπον ὅτι θέλω λάβει αὐτὰ τὰ
 » ἑσπέρας, ἀφοῦ εἰς ταῦτα προστεθῆ τὸ ἔγγραφο τῆς ἐλευθέρως διόδου,
 » καὶ λάβω τὴν τιμὴν γὰ τὸν ἀποχαιρετίσω.

» τὴν 7 μ. μ. ὦραν ὁ κ. Βισμάρκ, ὅστις ἐδέειπνε μετὰ
 » τοῦ βασιλέως, μοι μεταβιάζει τὴν εἰδησιν ὅτι εἶναι κεκημηκώς, ἀλλ' ὅ-
 » τι ὅμως θέλει μὲ δεχθῆ τὴν 8 ὦραν.»

Δευτέρα τοῦ 'Ρενιὲ ἐπίσκεψις πρὸς τὸν κόμητα Βισμάρκ

—20ῆ Σεπτεμβρίου 1870, ὦρα 8η μ. μ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐλέχθησαν κατὰ τὴν πρωϊνὴν ἐπίσκεψιν,
 κατὰ δὲ τὴν ἑσπερινὴν, εἰσαχθεὶς ὁ 'Ρενιὲ παρὰ τῷ κόμητι
 κ. Βισμάρκ τὴν 8ην ὦραν, ἐκτυλίσει ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν τρό-
 πον, καθ' ὃν ἔννοεῖ γὰ προβῶσι τὰ πράγματα, ἐκτιθέμενος
 αὐτὰ ὡς ἐξῆς·

« Μεταβαίνω παραυτίκα εἰς Μῆτς καὶ εἰς Στρασβοῦργον, ὅπως ἴδω
 τοὺς δύο ἀρχηγούς, καὶ θέλω συμφωνήσαι ὅπως, ἐὰν τὰ δύο ταῦτα
 φρούρια ὀφείλωσι νὰ παραδοθῶσι, πράξωσι τοῦτο ἐν ὀνόματι τῆς κυβερ-
 νήσεως τοῦ αὐτοκράτορος.

» Διὰ προκηρύξεως δεόν νὰ συνέλθωσιν ἐν τῇ πόλει Ν. . . . τὰ μέλη
 τῆς ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Γερουσίας, τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Συμβου-
 λίου τῆς 'Επικρατείας.

» Δι' ἑτέρας πρὸς τὸν λαὸν προκηρύξεως δεόν νὰ λεχθῆ, ὅτι ἡ ἀρι-
 στερὰ, διὰ τοῦ βιαίου τρόπου, δι' οὗ κατέλαβε τὴν ἐξουσίαν, βιάζει ἡμᾶς
 ἤδη νὰ δεχθῶμεν εἰρήνην ἥττον ἐπωφελῆ ἐκείνης, ἣν ἠθέλαμεν δεχθῆ
 ἄνευ τούτου· ὅτι ἡ προσωρινὴ κυβέρνησις τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, μεθ' ὅλην
 τὴν ἀρχικὴν καὶ ὀριστικὴν ὑποχρέωσιν, ἣν ἀνέλαβε νὰ μὴ παραχωρήσῃ
 μὴ δὲ σπιθαμὴν γῆς, ἀποδεικνύει ἤδη, διὰ τῆς κλήσεως τοῦ γαλ-
 λικοῦ λαοῦ ἵνα ἀποφανθῆ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ
 ἰδία εὐρίσκει τοῦτο ἀναπόφευκτον. Ὅπως δὲ καταστήσωμεν εἰς τοῦτο,

δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ φθάσωμεν εἰς πόλεμον ἐμφύλιον, ἀφ' οὗ ἐσώθημεν
 διὰ τοῦ πατριωτισμοῦ τῆς ἀντιβασιλείσεως, προτιμησάσης ν' ἀπομακρυνθῆ
 πρὸς στιγμὴν. . . « δεόν ν' ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ὁ ἐχθρὸς, ἐκτὸς
 τῶν νεκρῶν, ἄς ὀφείλει εἰς τὴν ἀριθμητικὴν αὐτοῦ ὑπεροχὴν, προὔξενη-
 σεν ὀλιγωτέρας καταστροφᾶς ἐν Γαλλίᾳ, παρ' ὅσας ἐντὸς ἀκτίνος εἴκοσι
 λευγῶν ἔσπειρε περὶ τοὺς Παρισίους ἢ τῆς ἀμύνης κυβερνήσεως, ἡ μηδὲν
 ἀμυνθεῖσα, περιορισθεῖσα δὲ εἰς τὴν τῶν ὑπαλλήλων ἀντικατάστασιν.»

Ἐκ τῆς Βισμάρκ, διακόψας αὐτὸν, ἐγκρίνει πληρέστατα τὸ
 χωρίον τοῦτο τοῦ σχεδίου τῆς πρὸς τὸν λαὸν προκηρύξεως,
 καὶ ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἀνωφελοῦς βανδαλισμοῦ τῶν καταστρο-
 φῶν τῶν γεφυρῶν, πράξεως οὐδ' ἐπὶ μίαν κἄν ὦραν παρεμ-
 ποδισάσης τὴν τῶν Πρώσσων πορείαν. Ὁ 'Ρενιὲ, ἐξακολου-
 θῶν τὴν ἐκτύλιξιν τοῦ σχεδίου τούτου, ἐπιπροστίθησι·

« Ὅτι, ἅπαξ τῆς ἀποφάσεως πρὸς εἰρήνην ληφθεῖσης παρὰ τῆς κυ-
 βερνήσεως τῆς ἀμύνης, ὁ σκοπὸς τῆς ευστάσεως αὐτῆς ἐπαύσατο ὑπάρ-
 χων, καὶ ἐπομένως ἡ ἐντολὴ τῆς κυβερνήσεως ταύτης ἐτελείωσεν· ὅτι
 ἀπὸ 1ης ὁκτωβρίου 1870 ἅπαντες οἱ ὑπάλληλοι τῆς αὐτοκρατορίας ἀνα-
 λαμβάνουσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν, ἡ δὲ αὐτοκρατεία. ἀπὸ τῆς
 αὐτῆς ἡμέρας, τὰς ἡμέρας τῆς κυβερνήσεως. ὅτι τέλος, ἐν προσεχῆ
 μέλλοντι, κατόπιν ὀρισθησομένη ὑπὸ τῆς Α. Μεγαλειότητος, ὑποβληθῆ-
 σεται εἰς τὴν ψῆφον πάσης κοινότητος τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ἡ τοῦ πολι-
 τεύματος ἐκλογή.»

Ἐκ τῆς Βισμάρκ, πληρέστατα ἐγκρίνων τὸ σχέδιον τοῦτο,
 λαμβάνει οὕτως τὸν λόγον·

«Κόριε, ἡ τύχη ἀπεφάσισε. Τὸ περιμένειν ἀκόμη πρὸς ἀναγνώρισιν
 τούτου δὲν εἶναι χαρακτηριστὸς ἀτιθάσσου, ἀλλ' ἀναποφασίστου· οὐδὲν ὀφ-
 ναται νὰ τὸ παρεμποδίσῃ. Κάμετε νὰ εὐρωμεν ἐμπροσθεν ἡμῶν ἄξιόν
 τινα νὰ διαπραγματευθῶμεν, καὶ θέλετε προσφέρει μεγάλην τῇ ἡμετέ-
 ρᾳ πατρίδι ὑπηρεσίαν. Θέλω διατάξει νὰ δώσωσιν ὑμῖν διαβατήριον
 γενικὸν, ἐπιτρέπον ὑμῖν νὰ ταξειδεύσητε ἐλευθέρως ἐντὸς ὅλων τῶν γερ-
 μανικῶν κτήσεων καὶ ὅλων τῶν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων κα-
 τεχομένων μερῶν. Τηλεγράφημα θέλει φθάσει πρὸ ὑμῶν εἰς Μῆτς,
 διευκολύνον ὑμῖν τὴν ἐν αὐτῷ εἴσοδον. Ἀναμφιβόλως αὔριον τὴν με-

σημβρίαν υπογραφήσεται ἀναχωρήσις, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ζήτημα πολεμικόν, ὅπερ εἰς οὐδὲν δένει ἡμᾶς, καὶ οὐδὲν γεννᾶ δικαίωμα. Ἐπρεπε νὰ ἐλθῆτε πρωϊμώτερον.»

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην συνέντευξιν, ἐξ ὧν καταφαίνεται, ὅτι ὁ κ. Βισμάρκ εὐχαρίστως ἤνοιγε τὰς περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεις, εἴτε πρὸς τὴν κυβέρνησιν τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης διὰ τοῦ κ. Φαύρου, μεθ' οὗ συνδιελέχθη ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας, εἴτε πρὸς τὴν αὐτοκρατορίαν διὰ τοῦ παρεμβαίνοντος Ῥενιέ, ἀποδεχόμενος, ὡς εἶδομεν ἄνωθι, πάντα τὰ μέτρα πρὸς παλινόρθωσιν αὐτῆς. Ἡ ἐκλογὴ βεβαίως ἔμεινεν εἰς αὐτὸν, ἀλλ' ἐὰν συσχετίσωμεν ὅσα αἰ ἐν Ῥημοῖς ἐφημερίδας ἔγραψαν κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ Ῥενιέ προτεινόμενα μέσα, ἅτινα καὶ ἀποδέχεται διὰ τὴν παλινόρθωσιν τῆς αὐτοκρατορίας, συγκαταβαινούσης εἰς παραδοχὴν εἰρήνης ἐλαττούσης τὴν γαλλικὴν χώραν, ἀγόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ κ. Βισμάρκ ἐπρωτίμα τὸ δεύτερον.

Ἦτο ἤδη ὥρα 11η μ. μ. Ὁ κ. Βισμάρκ προσεκάλεσε τὸν κ. Χαστρέλδ, ἐσύστησεν αὐτῷ διὰ τὴν νύκτα τὸν Ῥενιέ, ὑπεσχέθη νὰ δοθῆ τούτῳ τὸ γενικὸν διαβατήριον κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ὑπογραφὴν παρὰ τῷ γενικῷ ἐπιτελείῳ, καὶ τέλος ἀπεφασίσθη, ὥστε τὴν ἐπαύριον, 21ην Σεπτεμβρίου, ὥραν 6. π. μ., νὰ περιμένῃ τὸν Ῥενιέ ἅμαξα πρὸς ἀναχώρησιν.

Ἐξυπνήσας αὐτὸς τὴν 3ην τῆς πρωίας ὥραν, ἔγραψε, πρὶν ἀναχωρήσει, πρὸς τὸν κ. Βισμάρκ ἐπιστολὴν, ἐν ἧ κανονίζει τὰ περὶ τῆς μελλούσης εἰσόδου αὐτοῦ εἰς Μῆτς, ὡς ἐπίσης τὰ περὶ τῆς διαγωγῆς, ἣν ὄφειλε νὰ τηρήσῃ εἰς ἐνδεχομένην ἐξοδὸν ὁ στρατάρχης Κανροβέρ ἢ ὁ στρατηγὸς Βούρβαχης, μεταβαίνων παρὰ τῆ αὐτοκρατείας, ἵνα καταπέσῃ αὐτὴν ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Μῆτς στρατοῦ, καὶ τὰ κατόπιν πρακτέα(1).

(1) Ἴδου τὸ κείμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης·

Ἐκ τοῦ κειμένου τῆς ἐπιστολῆς ταύτης διευαρινίζεται διὰ τί οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπέτρεψαν τῷ στρατηγ. Βούρβαχῃ τὴν ἐκ νέου εἰς Μῆτς ἐπάνοδον. Οὗτος ὄφειλε καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἐκδρομὴν νὰ

α' Ἡδυνάμην νὰ γράψω τὴν ἐπιστολὴν ταύτην μὲ φράσεις αἰνιγματώδεις, ἄς μόνῃ ἡμετέρα ἐξοχότης ἠδύνατο νὰ ἐνοῆ. Μετὰ τὴν ὑψηλὴν ὅμως εὐμένειαν, ἧς ἡ ὑμ. ἐξοχ. μοι ἔδωκε δεῖγμα, ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ὑποθέσεως, ἐθεώρησα τοῦτο κακόν. Προτιμῶ ν' ἀφιερῶθῶ εἰς τὴν τιμὴν ὑμῶν περὶ τῆς φροντίδος νὰ καύσητε αὐτὴν, ἀφοῦ τὴν ἀναγνώσσητε.

»Θέλω ἀφήσει τοὺς προκεχωρημένους σταθμοὺς ὑμῶν παρὰ τὸ Μῆτς, διατάσσω τῇ ἀμάξῃ νὰ μὲ περιμείη. Θέλω καλυφθῆ διὰ σάλιου ἀποκρύπτοντος τὸ πρόσωπόν μου, ἀγγέλλων τὴν ἐπιστροφὴν μου διὰ τὴν 6ην ὥραν μ. μ. Καλὸν νὰ μὴ βλέπωσι πολλὰ πλησίον, ὅταν ἐξέλθω. Καθ' ἣν περίπτωσιν ὁ στρατάρχης ἐνδύσῃ εἰς ὄλους μου τοὺς ὄρους, καὶ ὁ στρατάρχης Κανροβέρ ἢ ὁ στρατηγὸς Βούρβαχης (ᾧτινί θέλω δώσει τὰς ἀκριβεῖς ὁδηγίας περὶ παντός, ὅπερ δέον νὰ ἐνεργηθῆ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν σχεδίων μου) συγκατανεύσῃ νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ δι' ὅλης τῆς ἐπὶ τοῦ στρατοῦ ἐπιβροῆς αὐτοῦ, δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ μὲ τὰ ἔγγραφα μου, φέρων τὸν ἱματισμόν μου, κεκαλυμμένος μὲ τὸ αὐτὸ σάλιον μου, ἀφοῦ δώσῃ τὸν λόγον αὐτοῦ, ὅτι διὰ τοὺς πάντας, ἐκτὸς τῆς Α. Μ. τῆς αὐτοκρατείας, θέλει εἶσθαι ἄλλος ἐ γ ὡ, ἤτοι Ῥενιέ, διαμένων εἰς Ἀστιγίξ παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ μου, μὴ ἐξερχόμενος, εἰμὴ τὸ ἔσπερας, ἐπὶ τῆς προκυμαίας.

»Ἐπιστολῇ, ἣν οὗτος θέλει πέμψῃ ἐκ μέρους μου τῇ Α. Μ., θέλει εἰδοποιήσῃ αὐτὴν περὶ πάντων, ὑπὸ τὴν σφραγίδα τοῦ ἀποκρύφου, αὐτὴ δὲ ἐλεύσεται παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ μου, ὅπως συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ στρατάρχου ἢ στρατηγοῦ· ἀλλ' ἐὰν τύχῃ ὁ τελευταῖος, δὲν τολμῶ νὰ ὀρκισθῶ ὅτι ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, κυρία Λεβρετών, ἤθελε τὸ ἀγνοεῖ.

»Ἀργότερα, ἐὰν τὸ πᾶν ἐπιτύχῃ, ὡς τὸ προέβλεψα, τότε μόνον δύναται ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀτομικότητα αὐτοῦ, γνωστοποιῶν ὅτι ἐξῆλθε τοῦ Μῆτς νύκτωρ ἐπὶ τινος ἀεροδρόμονος (α), καὶ τοῦτο, καθ' ἣν περίπτω-

(α) Ἰποσημ. Ῥενιέ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εἶχεν ἀρχίσῃ τὸ μέσον τοῦτο τῆς κοινοῦ ἐν τῷ δημοκρατικῷ κίμαξτι.

ἡ Ῥενιέ, καὶ οὐχὶ Βούρβαχης, ἀλλὰ, παρὰ τὰ συμπεφωνημένα, ἅμα εἰς Βέλγιον μεταβάς ἀπέβριψε τὸ κρυπτόνυμον αὐτοῦ· οὐχ ἦτιον ὅμως καὶ ἡ ἐξοδὸς τοῦ στρατηγοῦ δὲν ἐγένετο ὡς ἐκανόνιζεν ὁ Ῥενιέ, διότι οὗτος δὲν παρέμεινεν ἐν Μέτς, ἀλλ' ἐξῆλθε ταυτοχρόνως μετὰ τοῦ Βούρβαχη.

Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην γράψας ὁ Ῥενιέ καὶ παραδώσας αὐτὴν ὑπὸ φάκελλον τῷ κόμητι Χαστφελδ, ἀνεχώρησε τὴν πρωίαν τῆς 21 Σεπτεμβρίου ἀπὸ Φερρίερας, ἀφίχθη δὲ τὴν 4ην ὥραν μ. μ. τῆς 23ης εἰς Κορνὺ, μικρὸν χωρίον παρὰ τὸ Μέτς, ἐνθα ἦτο τὸ στρατηγεῖον τοῦ πρίγκηπος Φρεδερίκου Καρόλου, μὴ παραμείνας καθ' ὁδὸν οὐδαμοῦ, εἰμὴ ἐφ' ὅσον χρόνον ἐχρειάζετο ὅπως εὖρη ἴππους.

Ὁ Ῥενιέ ἐνώπιον τοῦ πρίγκηπος Φρεδερίκου Καρόλου.—

Εἴσοδος αὐτοῦ εἰς Μέτς.

Ἀφίχθεις τοῦ Ῥενιέ εἰς Κορνὺ, ὁ πρίγκηψ Φρεδερίκος Κάρολος ἐπεθύμησε νὰ ἴδῃ αὐτόν. Παρουσιασθεὶς οὗτος τῷ ἐδειξε τὴν χειροταινίαν, ἣν φέρουσιν οἱ νοσοκόμοι, καὶ τῷ ἐξή-

σιν ἤθελε τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ, τοῦ ἐπιφορτισησομένου τὴν προάσπασιν τῶν Βουλῶν, συνερχομένων, εἰ δυνατόν, ἐν τινι λιμένι, παρούσῃ μέρους τοῦ στόλου, ἐφ' οὗ δυνατόν νὰ ἔχωμεν πεποῖθῃσιν. Ἡ συνθήκη ὑπογράφησεται αὐθημερόν, ἐγὼ δὲ δὲν θέλω εἶσθαι παρών. Ἐὰν δὲν ἐπέλθῃ ἀποτέλεσμα, ὁ στρατάρχης ἢ ὁ στρατηγὸς θέλει ἐπα- νέλθῃ καὶ ἀναλάβῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐπ' ὀνόματί μου.

Ἐστέρο γράφον. Τηλεγράφημα, ὅπερ θέλετε μοὶ ἀπευθῆναι εἰς τὸ γενικὸν ἐπιτελεῖον τοῦ στρατοῦ τοῦ Μέτς, ἐν ᾧ εὐρίσκω τὰς λέξεις «ἀπαλώσατε τὰ ἔγγραφα ὑμῶν», πρόκειται νὰ σημαίνῃ ἔγκρισιν ἐξόδου τοῦ στρατάρχου· «ἀπαλώσατε τὰ πράγματα ὑμῶν», συγκατάθεσιν ἐξόδου τοῦ στρατηγοῦ· «οὐδὲν ἀπαλώσατε», συγκατάθεσιν ἐξόδου κατ' ἐμὴν ἀρέσκειαν· Ἐλλειψὶς τηλεγραφήματος θέλει σημαίνει ἀρνησιν ἐξόδου.

γησε τὸν λόγον, ὅστις ἔφερε δῆθεν αὐτὸν παρ' αὐτῷ. Εἶπε λοιπὸν ὅτι τυγχάνει πρόεδρος διεθνoῦς ἀγγλικῆς ἐταιρίας, ὅτι ἡ ἐν Μέτς συσώρευσις τῶν τραυματιῶν διήγειρε τὰ φιλό- θρωπα αἰσθήματα ὀλοκλήρου τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅτι τούτου ἕνεκα ἡ ἐταιρία αὐτῶν ἀπετάθη πρὸς ἐχθρόν γενναῖον (ἐν- νοῶν τὴν Πρωστικὴν Κυβέρνησιν), σχόντα τὴν καλωσύνην νὰ παραχωρήσῃ τῷ προέδρῳ αὐτῆς τὴν ἄδειαν νὰ βεβαιωθῇ αὐ- τοπροσώπως περὶ τῶν πραγμάτων, μένει δὲ ἡ ἐλπίς καὶ ὅτι θέλει τῷ ἐπιτρέψῃ ἀργότερον ν' ἀνακουφίσῃ τὰ παθήματα ταῦτα τῶν ἐν τῇ πόλει τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν.

Ὁ πρίγκηψ, ἀφήσας αὐτόν νὰ τελειώσῃ, τῷ ἀπεκρίθη:— «Τοῦτο ἔχει λίαν καλῶς, κύριε, διὰ πάντας τοὺς ἄλλους, ἀλλ' ἦδη... δι' ἐμέ! Ὁ κ. Βισμάρκ μοὶ ἐγνωστοποίησε τὴν ὑμε- τέραν ἐπιθυμίαν νὰ εἰσέλθῃτε εἰς Μέτς, καὶ με ἀφίνει κριτὴν νὰ σκεφθῶ μὴ ἦναι τοῦτο ἀκατάλληλον».

Ὁ Ῥενιέ, ἰδὼν οὕτω ὅτι ὁ πρίγκηψ διετέλει ἐν γνώσει τῶν πραγμάτων, ἠρώτησεν αὐτόν μὴ ἦλθε τηλεγράφημά τι εἰς ὄνομα αὐτοῦ, ἐννοῶν τὸ παρ' αὐτοῦ περιμενόμενον, καθὰ ἐση- μείωσεν ἐν τῇ πρὸς τὸν κ. Βισμάρκ ἐπιστολῇ αὐτοῦ. Ἀποκρι- θέντος δὲ τοῦ πρίγκηπος ἀρνητικῶς, ὁ Ῥενιέ ἐξέβηκεν αὐτῷ τὸ ἐπωφελές τοῦ νὰ διαπραγματευθῇ τὴν εἰρήνην αὐτὴ ἢ ἰδίᾳ αὐτοκρατορικῇ κυβέρνησιν, περικυκλουμένη, ἐν τινι μὴ κατεχο- μένῃ πόλει, ὑπὸ τῆς Βουλῆς, τῆς Γερουσίας καὶ μέρους τοῦ στρατοῦ, ἔχοντος ἐπὶ κεφαλῆς στρατάρχην τῆς Γαλλίας, καὶ ὅτι ὡς μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, ἀφορωσῶν μᾶλλον τὸ γενικὸν ἢ τὸ τῆς δυναστείας συμφέρον, ἠτήσατο παρὰ τοῦ κ. Βισμάρκ τὴν εἰς Μέτς εἴσοδον αὐτοῦ.

Ὁ πρίγκηψ τῷ παραχώρησε τὴν πρὸς τοῦτο ἄδειαν, καὶ μετὰ μίαν ὥραν ὁ Ῥενιέ ἦτο εἰς τὰς πρωσσικὰς προφυλακὰς, αἵτινες εἰδοποιήθησαν καὶ ἐσάλπισαν ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Ἄπαξ τοῦ Ῥενιέ φθάσαντος εἰς τὰς γαλλικὰς προφυλακὰς, ὁ ἀρχηγὸς τούτων, ταγματάρχης τις τῶν Βοσγίων ἐλευθέρων σκοπευτῶν (1), ἔφερεν αὐτὸν ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἐντὸς τῆς ἀμάξης του εἰς τὸ γαλλικὸν στραταρχεῖον (2). Ὁ στρατάρχης Βαζαῖν, ὅτε εἰσήχθη ὁ Ῥενιέ, ἔπαιζε τὸ σφαιριστήριον, καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ ἰδιαιτέρον αὐτοῦ γραφεῖον. Ἦτο ἡδὴ 8^η ἔσπερινή ὥρα τῆς 23ης 7βρίου.

Ὁ Ῥενιέ, καθὰ μνημονεῖ ἐν τῷ ἡμερολόγιῳ αὐτοῦ, ἀναγινώσκει τῷ στρατάρχῃ τὰς δύο αὐτοῦ συνεντεύξεις, ἃς ἔσχε μετὰ τοῦ κ. Βισμάρκ, καὶ τὴν πρὸς τοῦτον ἐπιστολὴν αὐτοῦ. Τῷ ἐξηγεῖ τὰ τοῦ τελευταίου τούτου αἰσθήματα πρὸς τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν λύπην, ἣν ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν αὐτὸν αἰσθανόμενον, διότι εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰς μετὰ τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης συνεννοήσεις, ἃς ἐγέννησεν ἡ ἠθικὴ πίεσις τῶν Δυνάμεων, καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ πλήρης ἐκλειψις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ κόμματος, καὶ τέλος τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ γνώμην, ὅτι ἡ ἐξανάστασις τοῦ κόμματος τούτου δύναται νὰ τροποποιήσῃ τὰ πάντα.

Ὁ Ῥενιέ, ἐξακολουθῶν τὰ περὶ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, σημειοῖ εἰς τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, ἐντὸς εἰσαγωγικῶν, τὰ ἐξῆς·
«Μοὶ ὠμίλησε (δηλ. ὁ στρατάρχης Βαζαῖν) περὶ τῆς λαμπρῆς αὐτοῦ καταστάσεως, περὶ τοῦ δυνατοῦ πολυχρονίου ἀντιστατέως· ὅτι ἐθεώρει ἑαυτὸν τὸ παλλάδιον τῆς αὐτοκρατορίας· μοὶ ἐπαινεί τὴν καλὴν ὑγίαιαν τῶν στρατευμάτων, καὶ, ἂν κρίνω ἀπὸ τὸ λάμπον αὐτοῦ πρόσωπον, δὲν ἔχει ἄδικον· μοὶ ὠμίλησε περὶ ὅλων τῶν εὐτυχῶν ἐξόδων ἃς ἔκαμε, καὶ

(1) Ἐν κειμένῳ τῆς δίκης τοῦ στρατάρχου Βαζαῖν γινώσκωμεν τίς οὗτος ἦτο.

(2) Εἰς Βάν-Σαιν-Μαρτέν, πρῶσταιον τοῦ Μῆτς, ἔνθα ἡ διαμονὴ τοῦ στρατάρχου Βαζαῖν.

περὶ τῆς εὐκολίας, ἣν ἔχει ὅπως διεξέλθῃ διὰ τῶν πολεμίων, ὅποταν θελήσῃ.»

Ἄναγράφων ὁμοῦς τὴν παράγραφον ταύτην ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ, κατόπιν τὴν καταστρέφει διὰ σημειώσεως κάτωθι ταύτης εὐρισκομένης, ἐν ἣ ἐξηγεῖται οὕτως·

«Εὐρισκόμενος ἐντὸς τῶν γερμανικῶν γραμμῶν, καὶ ὄντος ἐνδεχομένου ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ ἐγγράφα μου, ἐθέμην ὅπως τὸ ἀντίστροφον τῆς κατὰ τὸ τμήμα τοῦτο συνομιλίας μου μετὰ τοῦ στρατάρχου Βαζαῖν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ἡ ἐξῆς. Ὁ στρατάρχης μοὶ εἶπεν, ὅτι μετὰ μεγάλης δυσκολίας δύναται νὰ φθάσῃ τὴν 18ην ὀκτωβρίου, τρωγομένων τῶν ἵππων τῶν ἀξιωματικῶν» (1).

(1) Ὁ Ῥενιέ, ἐξακολουθῶν τὴν σημείωσιν ταύτην, προστίθει τὰ ἐξῆς·

«Τὴν κατάστασιν ταύτην, ὑπ' ἐμοῦ καὶ μόνου ἐγνωσμένην, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὄφειλε καταναγκαστικῶς νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἐνόμισα ὅτι ἡδυνάμην νὰ τὴν χρησιμοποισῶ παρὰ τῷ κ. Βισμάρκ, δίδων αὐτῷ νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ὁ στρατάρχης συγκατετίθετο νὰ θέσῃ τὸν στρατὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἡμετέραν διάθεσιν, χάριν τῆς πολιτικῆς. Οὕτω πράττων, ἔσωζον τῇ Γαλίᾳ στρατὸν, ὅστις, ἄνευ τούτου, ἤθελε λάβει τὴν τύχην τοῦ στρατοῦ τοῦ Σεδάν. Διὸ καὶ μὲ μεγάλην χαρὰν ἐδέξατο ὁ στρατάρχης τὴν πρότασιν ταύτην, περὶ ἧς τὸν ἐβεβαίουν, ἦτο τὸ δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ μετ' ὅλων τῶν πολεμικῶν τιμῶν, μὲ μόνην τὴν ὑπόσχεσιν νὰ μὴ ὑπηρετήσῃ κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἐκστρατείας, γενῆ δὲ οὕτω ἀφορμὴ ἐξουδετερώσεως ὀκτῶ ἢ δέκα νομῶν. Ταῦτα ὁμοῦς, ἀφοῦ συμφωνήσῃ μετ' ἐμοῦ, ὅτι αὐτὸς τε καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἔμελλον νὰ ὦσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Βουλῶν καὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως, τῆς μόνης νομίμου, καὶ ἧτις ἔμελλε καὶ μόνη νὰ μείνῃ ἡ πραγματικὴ, καθόσον, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, ὅλος ὁ κόσμος, ἀπηυδακνῶς ἀπὸ πολέμου ἀνωφελούς καὶ ἔκτοτε ἀσκόπου, ἤθελε προσκολληθῆ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν.

ἌΟλα ταῦτα ὄφειλεν ὁ στρατηγὸς Βοῦρβαχης νὰ τὰ ἐξηγήσῃ τῇ

«Ὁ στρατάρχης εἶπεν αὐτῷ, ὅτι καὶ δύναται καὶ εἶτι μᾶλλον ἐπιθυμεῖ νὰ τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν αυτοκρατορικῶν πρὸς συνδρομὴν τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν, προστιθεμένος, ὅτι, ὅταν γενναῖός τις ἠττᾶται, ὀφείλει νὰ τὸ ἀναγνωρίζῃ· ὅτι ἡ Γαλλία, νομίσασα ὅτι ἐμελλε νὰ νικήσῃ, ἠττήθη, δὲν ἦτο ὅμως ἐκ τούτου βεβιασμένη νὰ βυμουλκῆται ὀπισθεν δμάδος τυχοδιωκτῶν, θελόντων νὰ καταστήσωσι τὴν δυστυχίαν αὐτῆς βᾶθρον τῆς φιλοδοξίας των· ὅτι ὁ στρατὸς, τὸ σύμβολον τοῦτο τῆς πίστεως, δὲν ἐπαύσατο τοιοῦτος ὢν, καὶ ὅτι θεωρεῖ τὸν στρατὸν τοῦ Μῆτς ὡς τὸν μόνον ὑπάρχοντα τῇ Γαλλίᾳ στρατόν· ὅτι ὁ στρατὸς συμμερίζεται καθ' ὄλοκληρίαν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ.»

«Ὁ Ῥενιὲ εἶπεν αὐτῷ τὰ παρὰ τοῦ Ἰουλίου Φαύρου λεχθέντα πρὸς τὸν κ. Βισμάρκ, ἀλλ' ὁ στρατάρχης ἐκάλεσε τοῦτο ἀνόητον, προσθεὶς ὅτι οἱ σύντροφοί του ἔχουσιν ἐπ' αὐτοῦ μεγίστην ἐμπιστοσύνην, εἰπόντες αὐτῷ ὅτι εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν ἐπὶ πᾶσιν.»

Ἐξακολουθῶν ὁ Ῥενιὲ τὴν ἀφήγησιν τῶν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, προστίθησιν ὅτι ὁ στρατάρχης Βαζαῖν τῷ ἀνέγνω τὴν πρώτην αὐτοῦ πρὸς τὸν πρίγκηπα Φρεδερίκον Κάρολον ἐπιστολήν του, μεθ' οὗ εἰσῆλθεν εἰς ἀλληλογραφίαν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα νὰ γνωρίσῃ τὴν τῶν πραγμάτων στάσιν κατόπιν τοῦ Σεδάν· ἀπόκρισιν τοῦ πρίγκηπος ἐξηγοῦσαν αὐτῷ τὰ συμβαίνοντα καὶ ἀγγέλλουσαν αὐτῷ, ὅτι ὁ βασιλικὸς στρατὸς βραίνει αὐτοκράτειρα* οὗτος ὅμως οὐδὲν ταῦτα ἐξήγησε. Φαίνεται ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἀφῆκε τὸ Μῆτς, μίαν καὶ μόνην ἔσχεν ἰδέαν, ἥτοι τὴν λύπην ὅτι ἐξῆλθε, καὶ ἡ κεφαλὴ του ἐλησμόνησε τὸ πᾶν. Τὸ ἐπ' ἐμοί, ἅμα κατόπιν ἀφικόμενος παρὰ τῇ διαμονῇ τῆς αυτοκράτειρας, κατέστησα ταῦτα πάντα γνωστὰ, δικαιολογούντα καὶ ἐξηγούντα τὴν διαγωγὴν μου.»

εἰς Παρισίους. Ὁ στρατάρχης ἀναγινώσκει δευτέραν ἐπιστολήν του πρὸς τὸν πρίγκηπα, ἐν ἣ αἰτεῖται νὰ τῷ ἐξηγηθῆ ἡ διαφορὰ, ἣν εὐρίσκει μεταξὺ δύο ἐφημερίδων, ἃς ἔλαβε παρ' αἰχμαλώτων ἀνταλλαγέντων, καὶ ὧν ἡ μὲν βελγικὴ λέγει ὅτι ὁ Ἰούλιος Φαῦρος διαπραγματεύεται ἀνακωχῆν, ἡ δὲ γερμανικὴ, ὅτι ἡ Βασιλικὴ κυβέρνησις δὲν ἀναγνωρίζει εἰμὴ τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν. Ἐπίσης τῷ ἀναγινώσκει τὴν εἰς ταύτην ἀπόκρισιν τοῦ πρίγκηπος.

«Ὁ στρατάρχης τῷ γνωστοποιεῖ σχέδιον ἐτέρας ἐπιστολῆς (ὁ Ῥενιὲ σημειοῖ ὅτι ἐδῶ συγχίζεται τὸ μνημονικὸν αὐτοῦ, καὶ πιθανὸν νὰ ἦναι τὸ τῆς δευτέρας καὶ οὐχὶ τρίτης), δι' ἧς αἰτεῖται ὅπως πέμψῃ παρὰ τῷ βασιλικῷ στρατοπεδαρχεῖν τὸν ὑπασπιστὴν αὐτοῦ Βογέ, ὅπως πληροφορηθῆ αὐτοπροσώπως τὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Περὶ τὰ τέλη τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὑπάρχει κεκαλυμμένη τις ἔκφρασις τῆς ἐπιθυμίας αὐτοῦ, ὅπως μὴ μένη ἔξω τῶν συμβαινόντων. Ὁ Ῥενιὲ λέγει αὐτῷ ὀριστικῶς, ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, δυνάμενον νὰ γεννήσῃ ὑποθέσεις προσβλητικὰς δι' αὐτὸν, ἀλλ' ὁ στρατάρχης πολεμεῖ τὴν ἐνδοχομένην ταύτην ἐξήγησιν. Ὁ Ῥενιὲ ἐξακολουθεῖ οὕτως εἰς τὴν διήγησιν ταύτην· «Ὁ στρατάρχης πρόσέθετο «ὅτι δὲν δύναται ν' ἀποκριθῆ περὶ τῆς φρουρᾶς τοῦ Μῆτς, ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Μῆτς στρατοῦ». Εἰς ταῦτα τῷ παρετήρησα ὅτι, ἀντὶ νὰ πέμψῃ τὸν συνταγματάρχην Βογέ, δέον, χωρὶς νὰ ὑποτάξῃ τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα εἰς τὸ πολιτικόν, νὰ κάμῃ ὅπως ἡ θέσις τοῦ δευτέρου ὑπερετήσῃ τὸ πρῶτον· ὅτι βεβιαίως ὁ στρατάρχης οὐδὲν δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν στρατηγὸν Καφρινιέρ, ἀλλ' ὅτι ἢ τὸσον γενναῖα αὐτοῦ προσφορὰ νὰ τεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν θέλει ἐπιτρέψῃ αὐτῷ τοῦτο τῷ Ῥενιὲ, χωρὶς νὰ παραβλάψῃ τὸ παράπαν τὰ στρατιωτικὰ συμφέροντα, νὰ ἐπιτύχῃ

«ἀπὸ τοῦ κ. Βισμάρκ, οὐτινος εἶναι καὶ τὸ συμφέρον, ἔδρους
 «καλλιτέρους ὡς πρὸς τὴν τόσον ἀκροσφαλῆ ἔποψιν τῆς δυνα-
 «στείας. Τὸν ἠρώτησα ὅτι ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσω τὸ ὑπέρτατον
 «ἔδριον, εἰς ὃ συγκατετέθη νὰ φθάσῃ. Μοὶ τὸ ἐξήγησε. Μοὶ
 «εἶπεν ὅτι ὁ ἔδρος ἀμὲν τὰς τιμὰς τοῦ πολέμου» περιλαμβάνει
 «τὸ πᾶν, προστιθέμενος ὅτι, ἐὰν μέρος τῶν πυροβόλων αὐτοῦ
 «εἶναι δυσκολία τις, δὲν πρέπει νὰ ἐπιμείνω. Τῷ εἶπον ὅτι
 «μέλλω νὰ ἐπανεέλθω ἐντὸς ἑξ ἡμερῶν· μοὶ ἀποκρίνεται ὅτι
 «ἐντὸς ἑξ ἡμερῶν, ὡς καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν, ὅ,τι ἐλέχθη, ἐλέ-
 «χθη. Τείνω αὐτῷ ἄποψιν στερεοσκοπικὴν τῆς Ἄστιγξ, ὅπι-
 «σθεν τῆς ὁποίας ὁ αὐτοκρατορικὸς πρίγκηψ ἔθετο τὸ ὄνομα
 «αὐτοῦ, καὶ παρὰ τὸ ὁποῖον τῷ λέγω νὰ θέσω τὸ ἑαυτοῦ,
 «ὅπως δυνηθῶ νὰ δείξω τῷ κ. Βισμάρκ, ὅτι ὀμιλῶ ἐν ὀνό-
 «ματι αὐτοῦ (1). Ἄ! εἶπε, δὲν φοβοῦμαι νὰ ὑπογράψω ὅ,τι
 «λέγω, καὶ ὑπέγραψε.

«Τὴν ἐνδεκάτην τῆς νυκτὸς ὥραν τὸν ἀφίνω· τὴν ἡμίσειαν
 «δὲ μετὰ τὸ μεσονύκτιον αἱ ἐχθρικαὶ σάλπιγγες δὲν ἀνταπο-
 «κρίνονται εἰς τὰ ἡμέτερα σαλπίσματα, καὶ ὑποχρεοῦμαι νὰ
 «κατακλιθῶ.» (2)

(ἀκολουθεῖ)

(1) Σημ. ἡμερολ. Ρενιέ. Πρῶτόν μου λάθος. Ὁφείλον νὰ τῷ εἶπω
 νὰ γράψῃ, ὅπερ τότε ἤθελε γράψῃ εὐχαρίστως, αὐτὸ κ. Ρενιέ ἔχει τὴν
 ἄδειαν νὰ διαπραγματευθῇ ἐν ὀνόματι μου περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ
 ὑπὸ τὸ Μὲτς στρατοῦ με ὅλας τὰς τοῦ πολέμου τιμὰς.»

(2) Ὁ Ρενιέ ἐν τῇ αὐτῇ σειρᾷ ἐξακολουθεῖ, ἀναχρονίζόμενος ὅμως,
 καθότι γράφει: τὰ ἐπόμενα μετὰ τὰ γεγονότα, σημειῶν τὰ ἐξῆς· «Ἐγεί-
 ρομαι τὴν νύκτα καὶ γράφω τὰς γραμμὰς ταύτας, ὡς καὶ δύο ἐπιστο-
 λὰς, τὴν μὲν διὰ τὴν σύζυγόν μου, ἑτέραν δ' ἐντὸς ταύτης διὰ τὴν Α.
 Μεγαλειότητα, ἣς προετιθέμην νὰ πέμψω διὰ τοῦ Βελγίου. Τὴν ἑπαύριον
 αἱ δύο αὐταὶ ἐπιστολαὶ παρεδόθησαν τῷ στρατηγῷ Βούρβαχ, παρα-
 καλυμμένῃ νὰ δώσῃ αὐτὰς κατὰ τὰς ἐπιγραφάς. Ἐντὸς δὲ τοῦ χαρ-

ΠΕΡΙ ΠΥΡΟΒΟΛΩΝ, ΕΜΒΟΛΩΝ ΚΑΙ ΝΑΥΚΛΑΣΤΡΩΝ,

ἦτοι, πραγματεία βραβευθεῖσα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ πραγμα-
 τευομένη περὶ τῆς θαλασσίου τακτικῆς, καθόσον
 ἐπιφέρεται ὑπὸ τῶν ὄπλων τούτων (*).

Τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν στόλον τοῦτον τῶν ἐλιγμῶν συμπλέγ-
 ματα, ἀφοῦ διδαχῶσι τὸν τρόπον, καθ' ὃν θὰ στρέψωσι, θὰ
 ἐξασκηθῶσιν ἀκολούθως εἰς σχηματισμούς μονοφαλαγγίας
 συμπλεγμάτων, κατὰ τάξιν μειωπηδόν, ἐπανερχόμενα εἰς φά-
 λαγγας μοιρῶν κατὰ τάξιν συνακολουθίας (παραγωγῆς), ἴσως
 εἰς φάλαγγας κατὰ μοίρας μειωπηδόν καὶ τανάπαλιν, ὡσαύ-
 τως δ' εἰς μονοφαλαγγίαν κατὰ τάξιν συνακολουθίας καὶ τὰ-
 νάπαλιν. Ἀκολούθως ὁ στόλος θὰ ἐξασκηθῇ εἰς ἀντιστοιχίας
 ἀπὸ τῶν μοιραρχικῶν αὐτοῦ ὁδηγῶν ἢ ἀπὸ μόνου τοῦ στο-
 λάρχου. Ἐξάσκησις περὶ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τῶν θέσεων τῶν
 πλοίων δι' ἀντιστοιχιῶν εἶναι ἀπείρου ὠφελείας, καθότι, κατὰ

τοφλακίου μου περιλαμβάνοντος τὸ διαβατήριόν μου, ὅπερ ἔδωκα αὐτῷ
 καὶ ὅπερ μοὶ ἀπεδόθη ἐν Λονδίῳ τὴν 12 ὀκτωβρίου, ἐπανευρίσκω τὰς
 δύο ταύτας ἐπιστολάς, ὧν ἡ μία συμβολικὴ!

Ἀἱ σημειώσεις αὐταί, ἃς παραδίδω τὴν ἑπαύριον, 25 Σεπτεμβρίου,
 τῷ στρατηγῷ Βούρβαχ, ὅπως ἀνακοινώσῃ αὐτὰς τῇ Α. Μεγαλειότητι,
 σταματοῦσιν ἐδῶ. Πρὶν ἀφήσω αὐτὸν, τῷ ἐπαναλαμβάνω τὸ τρίτον ἢ
 τέταρτον ἦδη, τί ὀφείλει νὰ πράξῃ καὶ εἶπε, πεπεισμένος, ὅτι ἡ ἐπι-
 στοσύνη, ἣν δέον νὰ ἔχῃ εἰς αὐτὸν ἡ Α. Μεγαλειότης, μέλλει νὰ πράξῃ
 τὰ λοιπά. Ἐν τῇ τρίτῃ μου συνεντεύξει μετὰ τοῦ κυρίου Βισμάρκ ἐδ-
 ρίσκει τις ἐν ἐκτάσει ὅτι ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν δευτέραν μου εἰς Μὲτς
 ἐπίσκεψιν, 24 Ἰουλίου, καθ' ἣν ἐπῆλθεν ἡ ἕξοδος τοῦ στρατηγῶ.

(*) Συνέχεια· ἴδὲ τὸ προηγούμενον φυλλάδιον.

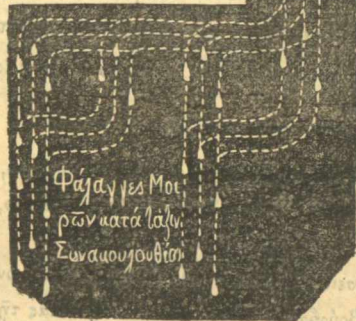
ΠΙΝΑΞ 3.

Στόλος χειριζόμενος άνευ άλλης σχηματισμοῦ
(εγμωτάξεως).

σχῆμα 1.

Ἀπὸ φάλαγγας εἰς δύο μοίρας
εἰς μονοφαλαγγίαν μετωπηδὸν
εἰς μονοφαλαγγίαν κατὰ τάξιν συνακολουθίας
εἰς φάλαγγα κατὰ δύο μοίρας κατὰ τάξιν
συνακολουθίας.

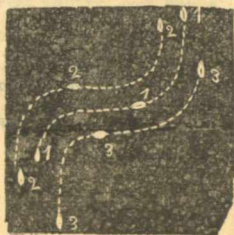
Μονοφαλαγγία μετωπηδόν.

σχῆμα 2.

α Χειρίζεται

σὺμπλεγμα στρίφον

τὴν ἐμὴν γνώμην, οἱ δὲ ἀντιστοιχιῶν σχηματισμοὶ εἶναι οἱ μόνοι, οὓς δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν, ὅταν ἀπαξ ἡ μάχη ἔχη ἀρχίσει. Μετὰ τοῦτο ὁ στόλος πρέπει καθ' ὀλοκληρίαν νὰ ἐξασκηθῆ εἰς ἀλλαγὰς πορείας, ὅταν εὐρίσκηται τεταγμένους εἰς διαρρόρους σχηματισμοὺς. Συμπλέγματα ἀλλάσσοντα πορείαν δὲν θ' ἀλλάσσωσι καὶ τὸν σχηματισμὸν αὐτῶν, ἀλλὰ τὰ οὐραγὰ πλοῖα θὰ τηρῶσι τὰς ἐν τῷ συμπλέγματι θέσεις αὐτῶν δι' ἀπλῆς ἀλλαγῆς ταχύτητος καὶ πορείας. Ὅσον δὴποτε συγνή καὶ ἂν ἦναι ἡ περὶ ἀλλαγῆς ταχύτητος ἐξάσκησης τοῦ στόλου, οὐδέποτε θὰ ἦναι ὑπέρμετρος, διὰ τὸν λόγον ὅτι, ἅμα τὰ συμπλέγματα παρέλθωσιν ἢ διασπᾶσωσι τὰς ἐχθρικὰς γραμμάς, θ' ἀναγκασθῶσι νὰ στρέψωσι κατ' ἀντιθέτους διευθύνσεις, ὅπως ποιήσωσι τὴν δευτέραν προσβολήν. Βεβαίως εἰς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω χειρισμοὺς, οἵτινες, καίτοι ὀλίγοι, περιλαμβάνουσι πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται, διατηροῦμεν συμπλέγματα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν.

Ἐρωτῶ ἤδη, ἐὰν δεκαοκτὼ πλοῖα, τεταγμένα εἰς ἕξ συμπλέγματα, δὲν δύνανται νὰ ἐξασκηθῶσιν εἰς τοὺς ἀνωτέρω ὀλίγους ἐξελιγμοὺς μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας, μεθ' ἧς καὶ ἕξ πλοῖα, μὴ ἐν συμπλέγμασι τεταγμένα, εἰς τοὺς πολλοὺς ἐξελιγμοὺς, οἵτινες κατεγράφησαν ἐν τῷ Ἀγγλικῷ Σηματολογίῳ διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ στόλου; Ἀπαντες οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ, ὡς κατὰ τρία πλοῖα, τέσσαρα, πριονοειδῆς τάξεις, ἔμβολον καὶ κοιλέμβολον, ἐφαρμόζονται εἰς τὸ τῶν συμπλεγμάτων σύστημα, τῆς μονοφαλαγγίας ἢ τῶν φαλάγγων κατὰ μοίρας μετωπηδὸν ἀντικαθισταμένων διὰ σχηματισμῶν κατὰ τρία πλοῖα, δι' ὧν πλοῖα τεταγμένα κατὰ τάξιν μετωπηδὸν θὰ δύνανται ν' ἀρίστανται ἀλλήλων κατὰ ὀκτὼ στάδια ἀντὶ δύο, ὡσαύτως δὲ τὰ οὐραγὰ πλοῖα θὰ ἦναι εἰς θέσιν, δοθείσης εὐκαιρίας, νὰ μεταχειρίζωνται τὰς ἐμβολοφόρους αὐτῶν πρῶ-

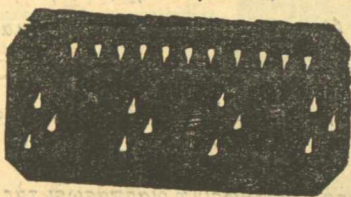
ρας, χωρίς να ἐνθέτωσιν εἰς κίνδυνον τὰ ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ παραπλάγια αὐτῶν πλοῖα.

ΠΙΝΑΞ 4.

Διάφοροι σχηματισμοὶ ἀντικείμενοι ἀλλήλοις.

σχ. 1.

Ἐκτεταμένα μέτωπα.

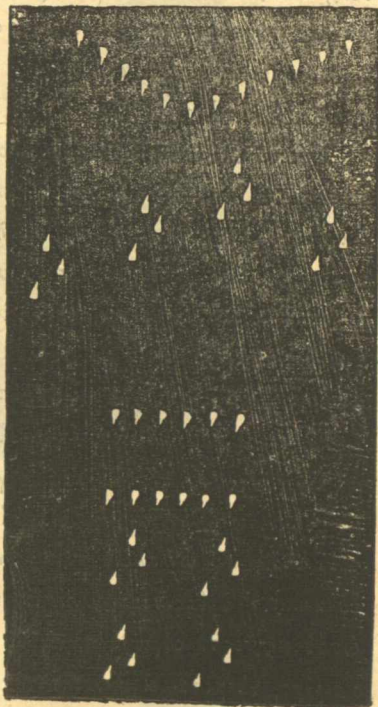
σχ. 2.

Στενά μέτωπα.

σχ. 3.

Ἄλλοι σχηματισμοί.

Εἰς τὸν Πίνακα 4^{ον} σχῆμ. 1—3 παραβάλλομεν τοὺς κατὰ συμπλέγματα σχηματισμοὺς εἰς μοίρας κατὰ τάξιν συνακολουθίας (παραγωγῆς) καὶ μετωπιδὸν πρὸς τὸν συνήθη σχηματισμὸν ἴσου ἀριθμοῦ πλοίων, ἐνεργούντων οὐχὶ ἐν συμπλέγμασιν. Εἰς μὲν τὸ σχῆμα 1. παραβάλλομεν ἐκτεταμένα μέτωπα ἀντικείμενα ἀλλήλοις, εἰς τὸ σχῆμα 2. στενά μέτωπα καὶ εἰς τὸ σχῆμα 3. ἐτέρους σχηματισμοὺς.

Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν ἐξελιγμῶν, εἰς οὓς ὁ στόλος θὰ ἐξασκηθῇ. Ἦδη θὰ φέρωμεν τὸν ἡμέτερον στόλον εἰς ναυμαχίαν καὶ δοκιμάσωμεν τὰ πλεονεκτήματα τοῦ κατὰ συμπλέγματα συστήματος ἐν ναυτικῷ ἀγῶνι. Πρὸ τοῦ, ὅμως, πραγματικῶς φέρωμεν αὐτὸν εἰς ναυμαχίαν, ἔχομεν δύο ζητήματα μεγίστης σπουδαιότητος, ἅτινα ἀνάγκη νὰ θεωρήσωμεν: 1^{ον}, τὴν διαβρῆξιν τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς, καὶ 2^{ον}, τὰ σήματα, ἅτινα θὰ μεταχειρισθῶμεν ἐν ναυμαχίᾳ.

Ἐπὶ τοῦ ὑπὸ διαφωμίαν ζητήματος τοῦ διαβρῆξιν τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς μεγάλαι διαφοραὶ γνωμῶν ὑφίστανται. Κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν γενναίων ἡμῶν προγόνων, τῶν τῆς θαλάσσης ἐκείνων κυριαρχῶν ἐν τοῖς ἱστιοφόροις πλοίοις, τὸ διασπᾶν τὴν ἐχθρικὴν γραμμὴν καὶ ἀποκόπτειν μέρος τῶν πλοίων αὐτῆς, ὑπερτερεῖν στρατηγικῶς τοῦ λοιποῦ μέρους καὶ προλαμβάνειν τὴν χορήγησιν συνδρομῆς τῷ ἀποκοπέντι μέρει, ἦν ταυτοσήμαντον τοῦ αἰχμαλωτίζειν τὸ ἀποκοπὲν μέρος. Πόσον, ὅμως, ἤδη διαφέρει τὸ πρᾶγμα! Ὅποια εὐκαιρία διὰ τὰ ἔμβολα, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς (ὡς εἰς προγενεστέρους χρόνους) παρουσιάζῃ τὰς πλευρὰς αὐτοῦ, ἐν πυκνῇ κατὰ συνακολουθίαν τάξει ὄν, ὡς ἐγένετο εἰς τὸ Trafalgar, ἐν τοσαύτῃ πυκνῇ τάξει, ὥστε τὰ πλοῖα ἐκαλύπτοντο τὰ μὲν ὑπὸ τῶν δεξ., ὅπως κωλύσῃ τοὺς Ἄγγλους ἀπὸ τοῦ νὰ διασπάσῃ τὴν ἐχθρικὴν γραμμὴν. Πιστεύω, ὅθεν, ὅτι στόλοι κινούμενοι δι' ἀτμοῦ

οὐδὲν τοιοῦτο σχέδιον ναυμαχίας θὰ παραδεχθῶσι καὶ εἰσα-
γάγωσιν εἰς πρᾶξιν, ἀλλ' ὅτι ἀμφοτέρωι οἱ διαμαχόμενοι θ' ἀ-
ναλάβωσιν ἐπιθετικὰς θέσεις καὶ προσπελάσωσι μὲ τὰς πρῶ-
ρας αὐτῶν. Γραφεύς τις τακτικῆς ἐν τῇ Ἐνδιβουργείᾳ Ἀνα-
θεωρήσει * λέγει: — « Ἄλλ' οἰσοδῆποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ σχη-
»ματισμός, ὅστις τὰ μάλιστα ἀσπαστὸς θὰ γείνη, μικρὰ ἀμ-
»φιβολία ὑπάρχει, ὅτι αὐτὴ ἢ προσβολή, τῇ ἀληθείᾳ ἅπαντα
»ἢ ναυμαχία, θὰ συνίσταται ἀπὸ ἀλλεπαλλήλους ταχείας
»διάρρηξις τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς. Ἐκαστον τῶν διαμαχο-
»μένων μερῶν θὰ ἦναι ἐξ ἴσου προσβάλλον μέρος. » — Ὀλί-
γοι εἰσὶν οἱ μὴ θεωροῦντες τοῦτο ὡς πιθανὸν ἀποτέλεσμα.
Ἔσον τὸ ἐπ' ἐμοί, οὐχὶ μόνον ἔχομαι τῆς γνώμης, ὅτι εἶναι
ἀδύνατον νὰ προλάβωμεν τὴν διάρρηξιν γραμμῆς τινος, ἀλλὰ
φαντάζομαι, ὅτι ἐν ναυμαχίᾳ θὰ εὕρωμεν, ὅτι σύμπλεγμα ἐκ
τριῶν πλοίων δύναται νὰ διέλθῃ δι' ἐκτεταμένης φάλαγγος
ἐχθρικῶν πλοίων μετὰ πιθανότητος βλάβης κατὰ πολὺ ὀλίγον
μεγαλειτέρας ἢ ἐὰν συναδεύετο ὑπὸ τοῦ ὅλου στόλου, ὃν ὑπε-
θέσαμεν ἴσον κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶ ἐχθρικῶ. Πλοῖα στόλου
δὲν δύνανται αἰφνιδίως νὰ συγκεντρωθῶσιν ἐφ' ὠρισμένου ση-
μείου, καθότι λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ταχύτητα, μεθ' ἧς
προσπελάζουσι τῶ ἐχθρῶ, ἢ ἐλαχίστη ἐκκλισις ἀπὸ τοῦ προ-
διατεθέντος σχεδίου θὰ ἐπιφέρῃ μεγίστην τῶ στόλῳ σύγχυσιν.
Δυνάμεθα, ἴσως, νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι, ἐὰν ἐν τῶν συμπλεγ-
μάτων ὑποστῇ βλάβην μέχρις ἀνικανότητος, ὁ ἐχθρὸς θὰ κυ-
ριεύσῃ αὐτὸ ἢ βυθίσῃ, χωρὶς οἱ φίλοι αὐτοῦ νὰ δυνηθῶσι ἀνα-
ἐκκαθάρωσιν ἐγκαίρως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ναυμαχίας»· ἀλλ'
ἴσως οὐδέποτε ὁ φιλικὸς στόλος εἶναι πρόχειρος, ἢ διὰ τῆς
ἐχθρικῆς γραμμῆς διάβασις ἐνὸς μοναδικοῦ συμπλέγματος θὰ

* Ἀριθμ. 278, σελ. 587.

συνεπιφέρῃ πολὺ μικρὸν κίνδυνον, διότι τὸ σύμπλεγμα θὰ ἦναι
καθ' ὅλοκληρίαν ἀκώλυτον, ἐνῶ, ἀπ' ἐναντίας, ἐν τῇ ἐχθρικῇ
γραμμῇ ἢ ἀσφάλεια ἐκάστου πλοίου θὰ ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα
μέρος ἀπὸ τῶν κινήσεων τῶν συμπλῶν αὐτοῦ.

Ἐπιθετὸν δὲ, ὅτι σύμπλεγμα τι ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ στό-
λου, εἴτε ὑπὸ τυχαίου συμβεβηκότος, εἴτε συνεπείᾳ διαταγῆς.
Δὲν παραδέχομαι, ὅτι ἀναγκαίως ἐν τῶ συστήματι τῶν συμ-
πλεγμάτων δὲν ὑπάρχει συγκέντρωσις, ὡς ὁ πλοίαρχος «Co-
lomb» ὑποδεικνύει, ὅτε ὁμιλῶν περὶ τοῦ συστήματος τούτου
λέγει: — « Ἡ ἀρχὴ, ἐφ' ἧς τὰ συμπλέγματα στηρίζονται, εἶναι
»ὅτι ἦτε προσβολὴ καὶ ἄμυνα εἶναι οὐχὶ συγκεντρωμένη, ἀλλ'
»ἐκαστον σύμπλεγμα, κατὰ τὰς περιστάσεις, ποιεῖ αἰσθητὰς τῶ
»ἐχθρῶ τὰς ἐπιθετικὰς αὐτοῦ δυνάμεις» ἀλλ', ἀπ' ἐναντίας,
ἐπιμένω λέγων, ὅτι ἐν τῇ πλείοτερα συμπλέγματα, ἐν εὐταξίᾳ
ὄντα, θὰ δυνηθῶσι κατὰ μείζονα λόγον διασπῶντα τὴν ἐχθρι-
κὴν γραμμὴν νὰ ἐπιφέρωσι βλάβας τῶ ἐχθρῶ, συμβεβηθῶσιν
ἀλλήλοις καὶ τύχῳσι τοῦ ποθομένου ἀποτελέσματος, δηλαδὴ,
εἰσδύσεως ἐν τῇ ἐχθρικῇ φάλαγγι ἀνευ ἀπωλείας τάξεως, ἢ
οἰσοδῆποτε ἄλλος σχηματισμός.

Ἐπὶ τῆς χρήσεως τῶν σημάτων ἐν ναυμαχίᾳ εὐρίσκομεν
ποικιλίαν γνώμων, γενικῶς κατακρινομένης τῆς εἰς οἰονδῆ-
ποτε μέγαν βαθμὸν χρήσεως αὐτῶν. Πιστεύω, ὅτι ἀφίεται τοῖς
διαφόροις στολάρχοις νὰ εἰσάξωσιν εἰδικὰ σήματα, διὰ τοὺς
ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν στόλους, δι' ὧν νὰ δύνανται νὰ με-
ταδίδωσιν εὐκόλως τοῖς πλοίοις τὰ ἰδιαίτερα αὐτῶν σχέδια.
Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι, ἐν περιστάσει πολέμου, ἀπλοῦν
τι σύστημα θὰ εἰσαχθῇ, δι' οὗ τάξις νὰ τηρῆται ἐν τῶ στόλῳ,
ὅτε ἐν ναυμαχίᾳ, ἀφοῦ, ὅσονδῆποτε δυνατόν καὶ ἂν ἦναι νὰ
βλέπωμεν σήματα, τὸ νὰ κατανοῶμεν, ὅμως, τὴν σημασίαν
αὐτῶν, ἅμα βλέπωμεν αὐτὰ, εἶναι ὅλως διόλου διαφορετικὸν καὶ

σπουδαιότατον πρᾶγμα. Τὸ, ὅπερ ὑποβάλλω ὄθεν, σύστημα σημάτων ἀγῶνος, ὡς τὸ μάλιστα δυνατόν, εἶναι τοῦτο, ὅτι, ἐφ' ὅσον πυκνοῦμεν, ὅπως συμπλακῶμεν μετὰ τοῦ ἐχθροῦ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, τὸ βρομβήσῃον τὸ δεικνύον τὴν οἰακισθησομένην πορείαν νὰ τηρῆται ἀναπεπταμένον εἰς τὸν ἴστον τοῦ ἀκατίου, αἱ δ' ἀπὸ τοῦ στολάρχου ἀντιστοιχίαι τῶν μοιραρχικῶν ὁδηγῶν ἢ ἀπάντων τῶν ὁδηγῶν τῶν συμπλεγμάτων εἰς τὸν μέγαν, τότε δὲ μόνον νὰ γίνηται χρῆσις μοιραρχικῶν παρρασιῶν, ὅτε τὰ σήματα ἀπειθύνονται εἰς μοίρας. Τὰ συμπλέγματα ν' ἀκολουθῶσι τοὺς μοιραρχικοὺς αὐτῶν ὁδηγοὺς, ἅπαντα δὲ τὰ γενικὰ σήματα ν' ἀποτείνωνται εἰς συμπλέγματα. Χρῆσις τοῦ ἴστοῦ τοῦ ἐπιδρόμου νὰ γίνηται διὰ τὴν συνήθη σημάσιν, ὅταν ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ ἐχθροῦ, ὅπως διατάσσωμεν τὸν ἀποσπομὸν συμπλεγμάτων κ. τ. λ. Τὰ συμπλέγματα θὰ διατηρῶσι καθ' ἀπάσας τὰς περιστάσεις τὸ ἀπ' ἀλλήλων διάστημα. Διὰ τοῦ τοιούτου συστήματος θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἅπαντα τὰ συμπλέγματα τίθενται εἰς τάξιν διὰ δύο σημάτων, ἅτινα βλέποντες θὰ ἐννοῶμεν τὴν σημασίαν αὐτῶν. Ὁ πλοίαρχος «Pellew» λόγον ποιούμενος περὶ σημάτων ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ «περὶ Χειρισμοῦ Στόλων» λέγει: — «Μία ἐκ τῶν κοινοτάτων ἀντιβρῆσεων, περὶ ἧς ἀκούομεν, εἶναι ὅτι ἐν τῷ καπνῷ καὶ τῇ παραφορᾷ τῆς μάχης ἕκαστος κυβερνήτης θὰ ᾔναι ἢ ναναγκασμένος νὰ ἐνεργήσῃ ὡς ἡ κρίσις αὐτοῦ ὑπαγορεύει, καὶ ὅτι ἅπαντα ταῦτα τὰ σήματα οὐδόλως θὰ χραιμεύσωσι, λησμονοῦσι δ' ὅτι αἱ πρὸ τῆς μάχης κινήσεις ἔχουσι συνήθως ἢ μεγαλειτέραν ἐπιβροήν, ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, ἢ καὶ πραγματικαὶ περιπέτειαι τῆς συμπλοκῆς.» Καὶ πάλιν λόγον ποιούμενος περὶ σημάτων ἐν ναυμαχίᾳ ὁ πλοίαρχος «Pellew» ὑποθέτω ὅτι ἐξ αἰτίας περιπλόκων τακτικῶν κινήσεων καὶ ἐλλείψεως ἀπλότητος ἐν τοῖς σήμασιν ὁ ναύαρχος εὐρί-

σκει, ὅτι ὁ στόλος αὐτοῦ εἶναι ἐν συγχύσει πλησίον τοῦ ἐχθροῦ; λέγει: — «Τότε εὐρίσκετε, ὅτι, καίτοι οἱ σηματοῦροί εἶναι δραστήριοι, τὰ σήματα, ἐν τούτοις, δὲν ἐπιφέρουσι δραστηρίως τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα· εἰς τινὰς περιστάσεις τὸ ἐπίστεγον καλύπτεται ἐν σήμασιν, οἱ δὲ σηματοῦροί φαίνονται, ὡς ὑμεῖς, ἢ ἐκστατικοί. Ἀκολούθως τὸ ἀγὸν πλοῖον φαίνεται ὅτι ἐλησμόνησε νὰ διορθώσῃ τὴν πορείαν του ἀπὸ τῆς παρεκτροπῆς. Δοκιμάζετε πλειότερα σήματα, ἀλλὰ καὶ πάντα ταῦτα εἰς μάτην, διότι τὸ τέλος ἔφθασεν, ὁ δὲ χρόνος ἀπαγορεύει περαιτέρω μεταβολὰς ἐν ἀπελπισίᾳ ἀποφασίζετε νὰ σημάνητε τὸ τελικὸν σῆμα διὰ ναυμαχίαν· προχωρεῖτε δλοταχῶς καὶ ἀφίετε τὰς ἐλπίδας σας εἰς τὴν τύχην καὶ πρόνοιαν».

Νομίζω, ὅτι ὁ ἀπλοῦς τρόπος τοῦ χειρίζειν τὸν στόλον ἐν συμπλέγμασι, τὰ ὁποῖα ὁ ναύαρχος δύναται νὰ τοποθετήσῃ εἰς οἰανδήποτε θέσιν διὰ δύο σημάτων, ἐν εἰς ἕκαστον ἐπιμηλον, θὰ ἄρῃ ἀπάσας τὰς ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου «Pellew» ἀναφερομένας δυσκολίας, οἱ δὲ σηματοῦροί θὰ δύνανται νὰ χειρίζωσι τὰ σήματα ἀπὸ τοῦ πυροβολείου.

Πρὸς ἀνακεφαλαίωσιν τῶν ἐπιχειρημάτων μου ὑπὲρ τοῦ συστήματος τῶν συμπλεγμάτων θὰ προσπαθῆσω ν' ἀπεικονίσω τὸν τρόπον τοῦ χειρίζειν (ὑπὸ τακτικὴν ἐποψιν) κατὰ τὴν διάρκειαν ναυμαχίας μετὰ δύο στόλων, ἴσων μὲν κατὰ τὴν ἰσχύϊν καὶ κυβερνωμένων μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος, ἀλλὰ μεταχειριζομένων τακτικὰς κινήσεις διαφόρων συστημάτων. Πρὸς εὐκολίαν ἀποκαλοῦμεν τὸν ἐν συμπλέγμασι τεταγμένον στόλον Στόλον I· τὸν ἐν συνήθεσι μοίραις κατὰ τάξιν συνακολουθίας (παραγωγῆς), Στόλον II· τὸν ἐν μονοφαλαγγίᾳ κατὰ τάξιν συνακολουθίας, Στόλον III· τὸν ἐν μονοφαλαγγίᾳ κατὰ τάξιν μετωπηδόν, Στόλον IV· καὶ τὸν ἐν δυσὶν ἢ πλειοτέραις φάλαξι κατὰ τάξιν μετωπηδόν, Στόλον V. (ἀκολουθεῖ)